Ч. 97 (14.929). Львів, субота 7. травня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Затонський арештований.

ЛІКВІДАЦІЯ „УКРАЇНФІЛЬМУ".

З Києва потверджують офіційно, що довголітній нарком освіти УССР Затонський арештований. Цю подію вяжуть зі загостреним русифікаційним курсом, що зокрема кидається в очі на шкільному відтинку. (АТЕ).

Уряд зліквідував український фільмовий трест „Українфільм"; більшу частину персоналу арештовано за те, що він викривлював комуністичну ідеольоґію при фільмовій пропаґанді та він націоналістичну аґітацію, укладаючи тенденційно сценарі.

Протинімецькі заворушення в Чехословаччині.

ВИНЯТКОВИЙ СТАН?

Німецьке Інформаційне Бюро подає з Праги: У Шембурку, де хтось ушкодив памятник Масарика, дійшло до протинімецьких виступів. Чеські вояки поранили двох німецьких робітників. 200 молодих чехів уладило демонстрацію перед домівкою судетської партії, в ночі вибито у тій домівці вікна.

З Берна прислали до Шембурка 200 люда поліційної резерви.

У німецьких колах сподіються, що у місті проголосять винятковий стан.

ОБЄДНАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОЛОДІ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Організації німецької молоді в Чехословаччині: З пластові уляди, людова молодь, католицько-національний союз, союз католицької молоді та християнський ґімнастичний союз рішили обєднатися під проводом Генляйна.

На якому рівні устабілізується курс Французького Франка?

В четвер пополудні міністер скарбу Маршандо заявив, що курс франка не може обнизитися нижче 179 фр. за 1 фунт. Не є це стабілізація у повному значінні слова. Крім того він згадав, що курс франка піднесеться — міркують, що до 155—156 фр. за фунт.

На париській біржі платили в четвер: за фунта: 178.90 фр., в середу — 169.65 фр., за доляра: в четвер — 35.85 фр., в середу — 33.93 фр., за золотого: в четвер — 6.80 фр., в середу — 6.18 фр.

ДЕВАЛЮАЦІЯ В АНҐЛІЇ, АМЕРИЦІ Й ГОЛЯНДІЇ?

У Парижі і Льондоні появились поголоски, що Анґлія, Америка і Голяндія також переведуть девалюацію. Голяндські офіційні кола заперечують це.

ЗОЛОТО ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ФРАНЦІЇ.

Власники закордонних девіз масово закуповували франки, щоби скористати з ріжниці курсу; сподіються, що тим способом за тиждень вернеться до Франції золото вартости коло 25 міліонів фунтів.

У біржевих колах міркують, що коли Даладіє зуміє оживити промислову продукцію, його фінансові й монетарні реформи привернуть зі закордону досить велику скількість капіталів, щоби заспокоїти головні потреби господарки.

Нац. літаки збомбардували Валенсію і Кастелльон де ля Пляна

Барсельонське міністерство летунства подає: Національні літаки виконали два налети на Кастелльон де ля Пляна, скидаючи коло 300 бомб; знищено понад 100 домів.

Крім того нац. ескадри двічі бомбардували Валенсію; жертви в людях і матеріяльні втрати ще невідомі. Одна бомба впала на французький корабель „Джен", — пожежу вгашено; кільканадцятьох моряків ранених.

Національна гол. кватира повідомляє, що її війська відперли ворожі атаки у провінції Кастелльон та вирівняли перші лінії.

Барсельонське міністерство оборони подає, що у Піринеях червоні здобули Пляде Неґуа, Пуїґ Казідрос і Безан, на фронті Леванту відбили з утратами ворожі наступи. У Сієрра Побо йде завзятий бій.

ХТО БУДЕ ПАПСЬКИМ НУНЦІЄМ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕСПАНІЇ?

„Лінцер Фолькебляят" довідується з Бурґосу, що папським нунцієм у нац. Еспанії стане дотеперішній нунцій у Відні, Чіоняні.

Реставрація еспанської монархії.

У Бурґосі появилася поголоска, що ґен. Франко хоче привернути монархію та віддати престіл третьому синові Альфонса XIII., Дон Хуанові Карльосові. Він прийшов на світ 1913. р., 1935. р. одружився з княжною Марією Мерседес зі сицилійських Бурбонів, дочкою Дон Карльоса; має двоє дітей.

—o—

Sygn. VI. 1. Pr. 139/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. P. Dysiewicz i d.r J. Locker w sprawie konfiskaty nr. 89 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 28. kwietnia 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 139/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 maja 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanowia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 28. kwietnia 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" nr. 89 z daty Lwów, dnia 28. kwietnia 1938, zawierającego: 1) w artykule p. t. „Zołocziwski podiji" w ustępie od słów „zdane prodowż" do słów „pidczas pohromu"; 2) w artykule p. t. „Polaky w Czechosłowaczczyni i ukrajinci w Polszczi", w ustępie od słów „bo ich pryłuczeno" do słów „pidpysanych Polszczeju"; znamiona występku z art. 170, zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa, przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17/12 1862 (Dz. p. p. nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymienione artykuły mają na celu: ad 1) przez tendencyjne i świadomie fałszywe przedstawienie zajść w Złoczowie, a ad 2) przez niezgodne z prawdą przedstawienie położenia mniejszości ukraińskiej w Polsce oraz przez imputowanie czynnikom rządzącym rzekomego uszczuplenia należnych ukraińcom praw — szerzyć wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny. Według §§ 487, 489, 493 p. k. i §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki w. r. Protokolant Zolac. w. r. Za zgodność: w z. Kohn kier. sekr.

„Кому шкодить наша господарська орґанізація?!".

ЗБІРНИЙ ЛИСТ СЕЛЯН ДО РЕДАКЦІЇ „ДІЛА" У ЗВЯЗКУ З ГОСПОДАРСЬКОЮ КАТАСТРОФОЮ У ТУРЧАНЩИНІ.

Ми дістали листа з с. Топільниці за підписом кількох тамошніх селян, який описує незакінчені ще досі перипетії з організуванням місцевої молочарні. Справа ніби мала і дрібна, але надзвичайно характеристична для цілого підходу влади до наших найбільш конструктивних заходів, таких, які не тільки тримаються букви закону, але й по своїй суті є для держави, як правно-політичної збірноти громадян на означеній території, безумовно корисні. Цікаве теж — наскрізь конструктивне — становище наших селян бойків. Тому містимо цього листа на цьому почесному місці, перевівши коректу рукопису тільки щодо форми.

Редакція.

До тих жахливих вісток про господарську катастрофу Турчанщини, що їх подало „Діло" з дня 1. і 5. травня ц. р., хочемо додати ще кілька завваг з місця „голоду й нужди", які дадуть змогу широкій громадянській опінії та відповідальним чинникам вробити собі ясний погляд про наш невідрадний господарський стан на Бойківщині.

Те, що до половини квітня ц. р., згинуло внаслідку голоду 16.250 штук худоби, що понад 20.000 штук лежить у стайнях і від кількох тижнів не може піднестися, не булоб для нас може ще таке дуже страшне, колиб ми бачили в компетентних чинників хоч трохи доброї волі нам помогти. Але цієї доброї волі, на жаль, ми тут у горах, не бачимо.

Минулорічна весняна посуха, а відтак градобиття знищили майже цілковито збіжеві засіви — збір був на яких 60—70 прц. менший від збору попередніх літ. Паші на зиму для худоби теж не міг придбати наш селянин, бо трава прямо вигоріла підчас посухи, а не було кому занятися пропаґандою зелених паш серед селян, які посіяні по жнивах, булиб у великій мірі зменшили цю господарську катастрофу. Бо годівля худоби — це головне джерело нашого прожитку. Збіжева продукція, через малу скількість ґрунтів, лиху їх якість та низьку хліборобську культуру, не відограє у нас такої великої ролі, як молочно-годівельна господарка.

Але щож! Коли ми хотіли самі наладнати сяк-так свою господарку, то стрінулися з великими перепонами від влади. Щоб не бути голословним, наведемо коротку історію організування молочної господарки в **Топільниці і Лужку Горішнім у Турчанщині**, та що з того вийшло.

Відома річ, що молочно-годівельна господарка є сьогодні найбільш корисна для нашого селянина, коли він лише має запевнений збут на продукт своєї господарки, тобто на молоко, чи сметану або масло. Щоб запевнити собі такий збут молока, того одинокого продукту, який ще можемо тут у горах збувати, звернулися ми до „Районової Молочарні" в Старому Самборі з проханням, щоб зорганізувала у нас відбірні молока та навчила нас раціональної молочної господарки. Провід Р. М. розуміючи наше важке положення, пішов навустріч. По підготовчій праці — треба було згідно з вимогами

молочарського закону піднайти на відбірню сметанки дві кімнати, вибетонувати долівки, побудувати вентилятори, басени і т. д. З початком липня м. р. Районова Молочарня в Старому Самборі уруxомила в Топільниці Горішній і Лужку Горішнім свої відбірні. Крім цього почала підготовчі праці в Топільниці Долішній. Люди з цього були надзвичайно вдоволені — бачили, що зближається кінець біді. Але якеж було наше розчарування, а далі й огірчення, коли ми принесли 7. серпня м. р. молоко на кружлівку, побачили на кружлівці лякові печатки місцевої поліції. Причина запечатання машин та, що відбірні почали працювати поки санітарна комісія зі староства провірила льокаль.

Вже 20. серпня 1937. року управа Районової Молочарні внесла подання до повітового староства в Турці з проханням прислати на місце санітарну комісію та відкрити припинені збірні молока, складаючи як зачет на комісійні кошти 60 зол. Тому, що комісія не приїздила, звернулися ми з проханням допомогти нам до Маслосоюзу. 4. вересня м. р. представник Маслосоюзу інтервенював у старостві — п. віцестароста м-р Грендзельський тоді заявив, що 9. а найдалі 11. вересня комісія буде на місці і справу цю полагодить. Але минув вересень, жовтень, листопад, грудень, а комісія не приїздила, всупереч усім нашим заходам.

Щойно в грудні м. р. староство зажадало від Районової Молочарні опінії Рільничої Палати щодо того, чи добре є приміщення й уладження відбірень сметанки в Топільниці Горішній, Долішній і Лужку Гор. погрожуючи, що коли Р. М. не предложить бажаних опіній, то староство поручить опечатати ще домівку відбірень; досі були опечатані лише машини.

Управа Р. М. негайно доручила бажані опінії Рільничої Палати і просила відкрити вкінці згадані збірні. Однак староство ані не прислало комісії, ані дозволу не давало. Тоді вдруге звернулись ми до Маслосоюзу за поміччю. І 18. січня ц. р. знов інтервенював представник Маслосоюзу у повітовім старостві в Турці. Віцестароста м-р Грендзельський заявив тоді, що опінію Рільничої Палати староство дістало ще 26. грудня 1937. і зараз видало доручення волосному урядові в Стрілках провірити, чи всі дані, подані Р. М., є правдиві. Коли староство дістане потверджуючу відповідь, негайно відкриє всі три відбірні молока, бо староство вже не має жадних закидів. А коли волосний уряд потвердив правдивість даних Р. М., то староство, замісць відкрити збірні, вислало до Районової Молочарні у Стр. Самборі таке письмо:

„Starostwo powiatowe turczańskie. L. A. G. P. 1/228/37, 229, 230. Turka, dnia 31. marca 1938 r. Do Rejonowej Mleczarni, Kooperatywy w Starym Samborze. Odnośnie pisma tamt. z dnia 10. III. 1938 r., w którym zawiadomiono tut. Starostwo o wykonaniu przepisanych warunków tut. zarządzeniem z dnia 16. II. 1938 r. L.: AGP 1/228/37. L.: AGP 1/229/37 wzywam Rejonową Mleczarnię do złożenia zaliczki na koszta komisyjne w kwocie 50 zł. **celem zbadania, czy warunki te zostały rzeczywiście** wykonane. Przed dochodzeniem komisyjnym na miejscu nie wolno śmietanczarni w Topolnicy, Łużku Górnym i Topolnicy Górnej uruchomić. Za Starostę powiatowego Mgr. Władysław Grzędzielski — wicestarosta."

З того бачимо зовсім ясно, що староство з розмислом чомусь цю справу проволікає. Бо на кошти комісії Р. М. вплатила **ще 20. серпня м. р.** 50.— зол. і квіт ч. 978—473 показано ще 22. XI. 1937 самому таки віцестарості.

А коли управа Р. М. ще раз виказала повітовому старості, вже на вище наведене письмо, що на кошти комісії бажану квоту давно вплатила, то староство це приймило до відома... але ані комісії, ані дозволу на відкриття збірень не видало до сьогодні.

З того бачимо, як міродайні чинники дбають про господарську розбудову нашого бідного гірського села. На „навертання" української шляхти, на закладання „кулек шляхецкіх" є час, є гроші і дозвіл. Сам пан староста приїздив до нас до Топільниці в цій справі. Але помогти українському селянинові, коли він хоче сам собі організувати господарську долю — нема кому. Відносяться до них так, як описано, хоч ми всі свої громадянські обовязки супроти держави виконуємо. Хоч голод у нас вже від Різдвяних свят, але податок платимо, рекрута даємо, а коли треба нам помогти в біді, дати нам хоч змогу самим собі через наші хліборобські організації, допомогти, то тоді трактують нас не як повновартісних громадян, але як якихсь підрядних громадян, нікому непотрібних прошаків. А чейже конституція для всіх однакова. То чомуж нам не дають можливости чесно й гідно господарити? Чому ніхто не хоче приїхати до нас і подивитися на нашу біду тут на місці?!

Ми вже й хліба не хочемо, але хочемо, щоб відповідальні чинники дали нам змогу заробити хоч на... картоплю для дітей. Багато наших дітей забуло, як виглядає хліб! **Не жадаємо багато, тільки трохи зрозуміння і доброї волі.** Щоб ми знали, що ми теж живемо у державі, яка ставиться до нас, як громадян. А до цього маємо чейже повне право. Кому це пошкодить, коли ми господарськи організуємось, щоб влекшити собі важку нашу долю?!

Бойки з Топільниці.

Маніфестація національної єдности.

Прага, 2. травня 1938.

Вчорашнє святкування 1. травня, яке вважають у Чехословаччині державним святом, було маніфестацією чехословацької національної єдности. Чехословацька Національна Рада, створена на зразок Української Центральної Ради на початку 1917 р., обєднує майже всі політичні напрямки нації. Не зважаючи на 20-літню самостійність Чехословаччини, Національна Рада, як не державне, а суто громадянсько-національне тіло, істнує далі. Цього року Національна Рада перед 1. травня візвала всіх громадян чехословацької національности, щоб 1. травня заманіфестувати єдність нації під гаслами: „За єдність нації, безпеку республики, демократію і мир!" І справді, цьогорічне свято праці 1. травня в столиці республики — Празі та всіх інших містах Чехословаччини святкували разом усі громадяни чехословацької національности. На відозву Ради відкинути в цей день всі партійні ріжниці та їх зовнішні відзнаки — прапори й партійні значки, всі маніфестанти мали лише національні відзнаки й національні прапори.

В головнім місті республики — Празі відбулася могутня маніфестація громадян усіх партій, до яких приєдналися навіть і комуністи. Такої маніфестації, яка була вчора, як пригадують, ще не було від часів перевороту. Походи з окремих частин Праги на Вацлавську площу йшли під національними прапорами й усі несли однакові гасла: „За єдність нації, безпеку республики, демократію і мир!"

По 10. годині передполуднем ціла Вацлавська площа була повна маніфестантів так, що й „голці не було де впасти". Останні прийшли комуністи. Комуністи улаштували перед тим ще своє окреме святкування 1. травня на площі республики, котре тривало дуже коротко і — характеристична річ! — на заклик головного розпорядчика всі учасники комуністичної маніфестації свої червоні прапори, відзнаки і т. п. поскладали на тягарове авто. Жінки поздіймали з голов червоні хустинки. Потім усі рушили на Вацлавську площу та приєдналися до загально-національної маніфестації. На площі зібралося до 120.000 учасників.

В год. 10.30 розпочалася урочистість. Під звуки національного гимну з ріжних праських веж підняли національний прапор. Після цього на трибуну виступив голова міста Праги, що відчитав заяву Чехословацької Національної Ради.

В цій заяві, між іншим, підкреслювалося, що „...ми повстали внаслідок перемоги світової демократії та з волі й сили власного народу, в своїй чехословацькій революції на життя й на смерть зєднаного. Здобули собі свою національну волю й державну самостійність безмірними жертвами цілої нашої нації та життям і кровю й найкращих синів на всіх фронтах світові війни. І так як ми з вікової неволі повстали до свободи, так саме цю свободу збережемо й забезпечимо на майбутні віки. Більш тисячі літ живемо і працюємо в серці Европи на землі, политій потом і кровю безчисленних генерацій наших каменярів, мучеників, борців і нарешті переможців та ні одної пяди цієї своєї батьківщини ніякому насильству не уступимо... Цей 1. травень є для нас маніфестацією праці, демократії й миру, бо ми до глибини душі переконані, що лише праця, демократія і мир є повною запорукою здорового та щасливого життя нашої чехословацької нації та наших національних меншин, а також усієї решти культурного людства..."

Чи щось подібне у приближенні можливо собі подумати в українськім народі?

М. О-вич

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Маневри і ревія італійської фльоти
в честь Гітлера.

Гітлер з італійським королем, наслідником престола, Мусоліні̇єм та 4 німецькими адміралами приглядався з панцирника „Кавур" маневрам італійської воєнної фльоти в неаполітанському заливі; взяло в них участь понад 200 суден, м. ін. 90 підводних.

Маневри закінчилися великою ревією в неаполітанському заливі: перед адміральським кораблем „Кавур" передефілювала ціла італ. воєнна фльота.

По маневрах Гітлер, з королем і князем Піємонту вернувся до королівського замку в Неаполі. Юрба зібрана перед палатою, влаштувала ентузіястичну маніфестацію; Гітлер, король і кн. Піємонту кілька разів виходили на балькон замку, дякуючи масам. Вечором був увесь Неаполь ілюмінований; на узбіччях Везувія горів напис „Гайль Гітлер". У театрі Сан Карльо відбулася в честь Гітлера вистава опери „Аїда".

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

Заворушення в Азербейджані.

В Азербейджані дійшло до селянських заворушень. Спричинили їх коллективи, які не виплачували рільним робітникам заробітної платні. На совітсько-іранському кордоні [illegible] зревольтованих селян звело кровавий бій з совітською карною експедицією; вони прорвали кордон і схоронились на територію Ірану. На тлі цих заворушень відобрав собі життя секретар компартії Азербейджану Рухілія Агр[illegible]дов. Большевицька влада виселила все азербейджанське населення з прикордонної смуги [illegible] ширині 50 км.

Масові арештування комуністів у Греції.

В Атенах поліція викрила широкорозгалужену комуністичну організацію і сконфіскувала компромітуючий матеріял та документи, [illegible] свідчать про наміри організації. Арештовано 74 особи, між ними 6 жінок; половину з [illegible] засуджено на кару вязниці до 4 і пів літ, решту депортовано.

НАПРЯМНІ КОМІНТЕРНУ.

1. травня видав виконавчий комітет Комінтерну відозву, в якій кладе найбільший [illegible] на акцію у Франції та Англії. Відозва [illegible] гостро атакує Англію і накликує робітників Франції, Англії та Америки до акції проти [illegible] їх урядів і до підтримки совітської закордонної політики.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА ВІДПОВІДЬ НА ПОЛЬСЬКИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ ДІЯЛЬНОСТИ ПРАСЬКОЇ ФІЛІЇ КОМІНТЕРНУ.

Праський уряд передав через свого [illegible] у Варшаві ноту мін. Бекові, у якій потверджує факт про діяльність філії комінтерну у Празі [illegible] польської території (проти того протестувала Польща) та обіцює зліквідувати ту [illegible] акцію.

Мін. Бек приняв до відома чеську ноту [illegible] підкреслюючи, що буде чекати на конкретні [illegible] заповіджених чехословацьким урядом [illegible]ів.

Не виречемося своєї віри і своєї нації!

Ще про душехватство греко-католиків у селі Дубні, пов. Ланцут.

Наша стаття про душехватство греко-католиків у селі Дубні, пов. Ланцут, що появилася в ч. 61. „Діла“ з 20-го березня ц. р. п. н. „Коли буде тому кінець?“, викликала відповідь мабуть таки самого кс. Броди — підписана буквами „Х. С. В.“ (Ксьондз Чеслав Брода) у „Слові Народовім“ (ч. 132, з 4-го травня ц. р.). На наш запит, коли вже буде раз кінець отому насильному перетяганню наших людей на римо-католицтво, кс. Брода відповідає просто з моста: „Тому, що ми маємо значні претенсії, то ще не скоро буде кінець“. Треба признати, що сказано щиро. Друкуючи згадану статтю п. н. „Коли буде тому кінець?“, ми саме те мали на увазі, що претенсії кс. Броди „значні“, навіть завеликі і українська людність Дубна готова справді ще довший час не мати спокою. Тому саме ми й апелювали до компетентних чинників, щоб вони взяли в оборону українську людність Дубна перед „значними претенсіями“ кс. Броди та запевнили їй спокій і свободу віроісповідання, на що мають право громадяни правової держави.

Кс. Брода станув на становищі, що в Дубні „не було ніяких українців і щойно пізніше звідкись взялися“. Але церква в Дубні була. Цікаво, кому вона була потрібна? Кс. Брода оперує тут звичайним ендецьким крутійством, що нібито русини греко-католицького віроісповідання — то не українці. Гаразд! Все-ж між тими русинами греко-католиками в Дубні й українцями менша ріжниця, як між ними і поляками римо-католиками. Отже ці русини, що заявляють себе свідомими українцями, не „взялись звідкись“ у Дубні, але це автохтонна українська людність, що живе на тій землі спокон-віку. Свідчать про це українські назви місцевостей, осж і т. і. в цілій околиці. Ця людність мала в Дубні свою церкву, але костела в Дубні не було, бо не було для кого, та й досі його нема, хіба на кольонії. Римо-католики, які „звідкись узялись“, не мали змоги, бо їх було ледви кілька родин, збудувати собі костел. Кс. Брода твердить, що поляки в Дубні, не маючи змоги ходити до костела, ходили до місцевої церкви і „рущили сєн“. Може був такий один чи два випадки, але це не був наслідок якоїсь спеціяльної акції в цьому напрямі, тільки це звичайне явище, що одиниці одної віри серед моря другої віри здебільша приймають її за свою. Та це ніяким чином не може дати кс. Броді підстави твердити, що українські парохи Дубна ловили польські душі. Ані їм ані українському народові як цілости цього не було треба.

Підтверджують це сьогоднішні події. Кс Брода завзявся переконати щось коло сорок громадян Дубна, старших людей у віці 20—70 років, що вони „зрущені поляци“. І хоч згадані громадяни відпекуються від усього, хоч протестують, хоч заявляють у старостві, воєвідстві і міністерстві, що вони хочуть залишитися при своїй прадідній вірі та при греко-католицькому обряді своїх батьків — все те нічого не помагає. Кс. Брода вперся, хоче поставити на свому, староство домагається від греко-католицького пароха, щоб видав метрики згаданих людей. Як греко-католицький парох може це зробити, коли заінтересовані в цьому парохіяни не годяться на те, не дозволяють йому цього зробити? А засліплений шовінізмом кс. Брода пише:

„Отця пароха покарали гривною 20 зол. за те, що не послухав доручень та кількакратних пригадок староства. Нехай би видав те, що нам належиться і був би спокій. Але тому, що не тільки не видає, але ще й із особливою дбайливістю береже, щоб не втратити ніякої особи, яку неправно тримає, то на кінець та спокій зовсім не заноситься“...

Неправно тримає... — пише кс. Брода. — Неправно, бо не хоче видати метрик тих, що собі цього не бажають. а кс. Брода „правно“ хоче приневолити до зміни обряду тих, що проти цього всіми силами протестують. Чи це католицька справедливість, на яку кс. Брода повикується, пишучи: „Польська сторона нічого не хоче тільки справедливости!“ Так! Ми теж не хочемо нічого іншого, тільки справедливости, тобто нехай кс. Брода і йому подібні віддадуть нам всіх тих, що їх досі перетягнули насильно на римо-католицизм, і на будуче нехай не тягнуть до „рицерского народу польського“ тих, що воліли залишитися серед своїх Хмельницьких“.

О. парох з Дубна, що вже тільки натерпівся, може бути тільки гордий з „закиду“, що він з особливою дбайливістю береже своєї пастви. У цьому він і його парохіяни мають і матимуть моральну підтримку цілого українського громадянства. Чужого не хочемо і свого на поталу не дамо! Не виречемося своєї віри і своєї нації!

Адміністраційні рями для ювилею „Просвіти“.

За Теребовлею, про яку писали ми передвчора, пішов Бучач. Видїл філії „Просвіти“ дістав таке письмо:

Starosta powiatowy buczacki
№ 236/38.
Obchód jubileuszowy Proświty.

Buczacz, dnia 28. kwietnia 1938
Do Zarządu Filii Tow. Proświty
na ręce p. Dra Romana Ślusara
w Buczaczu.

Z uwagi na ogólną sytuację polityczną i nastroje wśród społeczeństwa polskiego i ukraińskiego ograniczam obchody jubileuszowe Twa Proświty na terenie powiatu buczackiego do następujących rozmiarów:

1) Obchody jubileuszowe Proświty nie mogą w żadnym wypadku nabrać jakichkolwiek cech ogólnych manifestacyj narodowych i z tego powodu mają mieć charakter zamknięty „nie przekraczający“ ram statutowych Proświty

W tym celu zarówno obchody powiatowe w miastach powiatowych jakoteż i obchody rejonowe w siedzibach sądów grodzkich urządzane przez Filje Proświty jak niemniej i wszelkie obchody urządzane przez Czytelnie Proświty pojedynczo lub grupowo należy ograniczyć do akademii w zamkniętych lokalach z wykluczeniem jakichkolwiek pochodów, manifestacyj i t. p.

2) Obchody te winny być urządzone wyłącznie przez Proświtę własnymi jej siłami.

Wszelki udział w obchodach tych ze strony innych organizacyj ukraińskich „Łuh“, „Sokił“: „Ridna Szkoła“, „Sojuz Ukrainok“ i t. p. zarówno w charakterze współdziałających w urządzaniu tychże, jakoteż w charakterze gości jest niedopuszczalny.

3) Jeżeli chodzi o obchody rejonowe, urządzane grupowo przez kilka sąsiednich czytelń wiejskich, nie należy w programach ich umieszczać podpisów orkiestr czy chórów z sąsiednich

АНДРЕ ТЕРІЄ.

Школярська душа.

Одного разу по обіді імлистого жовтневого дня я бачив, як вертались гімназисти до заведення Ляканаля. Це порядний шмат дороги від залізничого двірця Бур ля Рень аж до гімназії. Школярі йшли свобідно за собою в густій імлі вулицею, що веде до шкільного будинку, декотрі самі, інші у супроводі своїх матерей, що несли для них всякі пакунки. Між цими останніми було вже багато юнаків, ще трохи незграбних, але вже з маленьким „мохом“ на горішній губі. Матері голосом тихим та дбайливим давали їм багато дрібних порад щодо білля й щадження поживи. Юнаки з шапкою глибоко стягненою на вуха, з розсіяним поглядом, відповідали тільки лаконічним рухом бороди, а було добре видно, що їхні думки блукають кудись інде, далеко, що вони займаються речами, про istнування яких материнське піклування не має ані поняття.

В цім критичнім віці, коли хлопчик пробуджується в юнака, батьки та матері думаючи, що знають до найменших відтінків душу своїх дітей, вірять тільки у привиди. Передовсім, вони здебільша не бачать їх, коли ростуть, не спостерігають скритої праці, що перемінює куклу в мотиля, а думають, що мають перед собою десятилітнього хлопчину, в думках якого вони читали наче в книзі. А опісля, якимсь дивом забувають, що вони самі колись мали пятнадцять років та який неспокій находив тоді на них, які прояви туги вселювалися тоді в їх мозок, які заінтересовання полонювали їм душу. Щоб пояснили собі душевний розвій своїх дітей, вони мусілиб передовсім вдуматись у душевний стан, в якому були вони самі підчас власної молодости, а проте вони вже про це не думають. Щодо мене, то цей поворот школярів викликав у мені колишні інтимні спомини і я був би побився об заклад, що істнує безодня між цими юнаками з очами великих мрій і між їхніми матерями.

Я бачив знову свою стару, провінціональну школу з покрівлею в чотири кути, над якими стояла маленька вежа; подвіря висипане дрібненькими камінчиками, кругом коридори наповнені тяжкими різьбами; вогкі кляси у приземеллі, і я знов бачив себе в уяві, як вертаюсь туди подібного імлистого жовтневого дня.

Не знаю вже певно, чи я був тоді у третій чи в другій клясі, але пригадую собі дуже добре, що мені саме тоді минуло пятнацять літ і що я думав про все інше, тільки не про „Іліяду“ і про грецьких трагіків. В тім часі заїхав до нашого містечка цирк, де три їздці на конях, три сестри: Вільгельміна, Кароліна і Христина полонили серця всіх мужчин. Принада та краса двох старших наповняла нас подивом, нас — учнів; але їхній вік та високе становище віддалювало їх занадто від нас; вони морочили нам голови тільки посередньо. Зате не так було з Христиною, що мала ледви пятнацять літ. У ній ми всі більш-менш були закохані. Коли вона появлялась в цирку на своїм червоно-гнідім коникові, ми мали очі тільки для неї. Пружним та легеньким рухом випрямлювалась вона у свому сідлі, її трикот червоної барви окружав її елегантне тіло, чудової форми, ясним голосом підбадьорувала свого коня, що пускався бігцем, опісля навскоки. Тоді вона, нахилившись вперед, летіла наче казковий мотиль; газова суконка підіймалась, нагайка миготіла в повітрі, голову вона мала прикрашену діядемом із жовтих плетінок а уста заокруглені у згірдливу усмішку усміхались при звуку дрібних монет, що наче дощ, падали на миску. Вибліскувала, наче стріла, червоним папером, обручем, вискакувала знову коневі на хребет та пучками пальців посилала поцілунки захопленій публиці. Я її боготворив мовчки, снилась вона мені кожної ночі, а всі мої гроші, що я діставав на цілий тиждень, впливали до каси цирку.

Подібний жовтневий поворот студентів до школи перервав моє боготворення. Пропали радости та мрії вечірніх вистав! Як екстерніст під строгим доглядом, я приходив до батьківського дому щойно на вечерю, а потім було вже пізно кружляти довкола цирку. Це закінчення вакацій приводило мене до одчаю. Але Христина була предметом ще більшого горя для мого приятеля Віталія Гербельота, якого батьки віддали до інтернату, щоб поважніше приготовлявся на іспит у гімназії Сен-Сір. Віталій походив з багатої родини; він мав завсіди багато грошей, а що був підприємчивого характеру, то не пропустив ніодної вистави в цирку; дрібними подарунками здобув собі прихильність молоденької Христини. Зробив мене довірником свого щастя, а я заздрив йому його успіхів. Але хоч я страдав, бачучи, що Христина дає першенство йому, я почував принаймні щастя в тім, що я був скромно прибраний до його тріюмфу. Моя любов, боязка і зовсім скрита, добачувала в тім якусь задумчиву радість. Я не був рожею, але я жив біля неї, віддихав її запахом, а це вистачало мені.

Тому, що в нашій школі не було каплиці,

miejscowości, lecz obchody ograniczać bezwarunkowo do sił miejscowych.

4) Na obchody zarówno powiatowe jak i rejonowe mogą poszczególne Czytelnie wysyłać jedynie delegacje 1-osobowe.

5) Zasada delegacyj 1-osobowych z każdej Filii czy Czytelni Proświty obowiązuje również w odniesieniu do Proświtiańskiego zjazdu we Lwowie podobnie jak i wykluczenie uczestnictwa w tym zjeździe ze strony delegacji jakoteż członków innych organizacyj ukraińskich, wobec czego należy wstrzymać się od wszelkiej agitacji za masowym wyjazdem do Lwowa.

6) Odnośnie do sprzedaży znaczków jubileuszowych „Proświty" wyjaśniam, że sprzedaż ich dozwolona jest jedynie **komórkom organizacyjnym Proświty,** którym ponadto wolno również zbierać wśród członków i datki na t. zw. „nytki dla prapora Materi Proświty".

7) O powyższych zarządzeniach ograniczających proświtiańskie obchody jubileuszowe do ram statutowych Proświty oraz niemożności wzięcia w obchodach tych zarówno miejscowych jak i lwowskim udziału tak przez delegacje jak i członków tych organizacyj należy powiadomić zarządy powiatowe innych organizacyj ukraińskich.

8) Wszelkie przekroczenia niniejszego zarządzenia ścigane będą w drodze karno-administracyjnej, przyczem represje stosowane będą zarówno względem osób fizycznych jak i poszczególnych organizacyj.

Starosta powiatowy:
Fedorowicz m. p. (—) Fedorowicz.

З українського життя в Чехословаччині.

СПІЛКИ УКРАЇНСЬКИХ ВОЄННИХ ІНВАЛІДІВ У Ч. С. Р.

Дня 23-го квітня ц. р. відбулися у Празі звичайні загальні збори Спілки Українських Воєнних Інвалідів у Чехословаччині. Збори пройшли ділово і в товариській атмосфері. Проводив полк. Палій-Сидорянський, секретарював сотник Григорович. З річних звітів Управи і Ревізійної Комісії виявилося, що Спілка має 57 членів, розкинених по цілій республиці. В касі було 2.265 чеськ. кор. прибутків і тільки видатків. Поза моральною і почасти матеріяльною запомогою своїм членам, Спілка бере дуже активну участь в українському національно-культурному життю нашої кольонії у Празі, в першу чергу там, де йде про спільні виступи та консолідацію українських національних сил. Найтісніше вона співпрацює з усіма нашими військовими організаціями на чужині.

Поза цілою низкою побажань і постанов загального і організаційного характеру загальні збори на пропозицію кількох членів одноголосно ухвалили напружити всі свої сили і взяти на повне матеріяльне утримання Спілки трьох найбідніших учнів Української Реальної Гімназії в Моджанах коло Праги. Така ухвала зобовязує членів своєчасно вплачувати до каси Т-ва членські вкладки і в міру спромоги добровільні жертви.

Після подяки Управі Спілки за її хосенну працю та уділення абсолюторії зібрані вибрали нову Управу майже у незміненому попередньому її складі, а саме: пп. Палій - Сидорянський (голова), Григорович, Горбанюк, Тюрин, Климач (члени), Калиниченко (заступник), Шматко, Прохода і Якерсон (Рев. Комісія)

ПАМЯТІ ЧЕСЬКОГО ПРИЯТЕЛЯ УКРАЇНЦІВ.

Історично - Фільольогічне Товариство у Празі присвятило своє 400-не зібрання, що припало у 15-ліття його іменування, памяті приятеля українців, проф. Ярослава Бідла. Голова Т-а, проф. Д. Антонович у вступному слові підкреслив заслуги покійного проф. Бідла для українців, про які свідчить ціла низка його статтей, у чеській та українській мові. Проф. Бідло ставився дуже прихильно до Українського Університету, з його ініціятиви повстала у Карловому університеті катедра історії України, разом з проф. Капрасом він проводив акції широкої допомоги українській студіюючій молоді.

На цьому-ж зібранні проф. Дмитро Дорошенко, що приїхав з Варшави, прочитав реферат про проф. Бідла як історика. Проф. Бідло займався між іншим студіями впливів Візантії, історії славян та взагалі історії народів Сходу Европи. Від 1919-го року зацікавився ближче українським питанням, до чого причинилося у великій мірі знайомство з професорами М. Грушеським, Ст. Смаль-Стоцьким і О. Колесою. Це зацікавлення українською справою відбувалося й у статтях і рецензіях самого проф. Бідла та в „Часописі Нар. Музею", в якому його редактор проф. Бідло відступав багато місця і для студій українських дослідників.

ЗАКЛИК У СПРАВІ ЮВИЛЕЮ „ПРОСВІТИ".

Почесні члени „Просвіти" проф. Софія Русова, проф. Степан Смаль-Стоцький та проф. Ст. Сірополко з уповноваження Головного Виділу „Просвіти" розіслали до українських установ та організацій у Чехословаччині заклик у справі святкування ювилею „Просвіти". Підписані закликають членів усіх установ та організацій взяти участь у ювилейному „Дарі Просвіті" та подати Головному Виділові „Просвіти" у Львові спис осіб, що хотіли би бути у Львові підчас Ювилейного Здвигу та Конгресу Національної Культури. Треба подати також адреси тих осіб, щоб Головний Виділ міг подбати про віздові візи. Головний Виділ „Просвіти" просить також надсилати йому звідомлення про всі святочні академії, які з нагоди ювилею „Просвіти" уладжуватимуть окремі українські установи й організації в Чехословаччині.

При кінці заклику підписані повідомляють, що гроші на ювилейний „Дар Просвіті", за ювилейну відзнаку (10 кч.) та членську вкладку треба пересилати через „Банка ческосльовенських легії" (Прага) до Земельного Гіпотечного Банку у Львові, вул. Словацького 14, повідомляючи одночасно Діловий Комітет 70-ліття Просвіти (Львів, Ринок 10), на що призначені гроші.

НЕДУГА ПРОФ. О. БОЧКОВСЬКОГО

Велике схвилювання серед українського громадянства викликала була несподівана недуга діяльного і заслуженого нашого діяча, проф. О. Бочковського. Але згідно з останніми вістками проф. Бочковський почувається вже трохи краще і є надія, що небаром у доброму здоровлі повернеться до своєї звичайної праці.

—o—

По широкому світі.

Сирійський парламент одноголосно ухвалив протест проти поділу Палестини.

Б. румунський прем'єр Ґоґа дістав серцевий атак, після чого його спаралізувало.

Б. польський посол у Букарешті виїхав самоходом до Варшави.

У Швеції утворено 70-міліоновий фонд на закупно муніції.

Совітський нарком війни Ворошилов звільнив ґен. Левандовського зі становища шефа штабу совітської далекосхідної армії.

Британський парлямент ратифікував англьо-ірляндський договір.

У Швеції на цьогорічному святі 1. травня перший раз несли у походах національні прапори побіч червоних.

ми ходили до найближчої церкви в рядах. При відкритті шкільного року ледви ми сіли у лавки, як священик заспівав „Вені Креатор...", Віталій Гербельот, що сидів за мною, зашептав мені в ухо:

— Знаєш, у четвер матимемо прогульку!.. Це добре складається, бо маю стрічу з Христиною на Екерській вулиці... Прийди за мною у третій годині, а я візьму і тебе з собою...

При згадці про цю стрічу збиралась йому слина в устах; а я зворушений перспективою, що піду з ним, дуже втішений дав йому слово. Ми були такі захоплені цією справою, що і не помітили сторожа, який саме нас підстерігав і записував собі до записника наш подвійний проступок: шептання підчас богослуження і недозволені зносини між інтерністом та екстерністом. Уявіть собі наш болісний жах, коли ми вже вернулись на подвіря школи, а директор звернувся до нас:

— Гербельоте і Якове, ви в церкві поводились недостойно.. В четвер будете сидіти... Ідіть!

Приголомшений я подивився здалека на Віталія. Він не зликався; скоріше, ніж почав учитись, моргнув на мене значуче і справді ввечір у школі я дістав від нього листок, що подорожував — як звичайно — з руки до руки, а який звучав:

— Запертий!... Не можна викрутитись... Але Христина не сміє довго чекати... Ти, як екстерніст, можеш дати ногам знати. Піди в четвер у 3-ій год. на Екерську вулицю і виправдай мене.

Признаюсь на свій сором, що я не був саме засмучений нещасливим випадком, який привязав Гербельота до карцеру і дав мені нагоду стати його заступником. Я тішився, що стоятиму очі в очі з Христиною; я говорив собі, що можливо знайду нагоду до власної акції; коротко, я рішився, що втечу, хоч би я мав стягнути на себе гнів нашого запального директора.

Отже в четвер перед третьою годиною я показав спину школі, де нещасливий Віталій переписував двісті віршів з „Іліяди" і з тремтячим серцем я ввійшов на Екерську вулицю.

Вона була вузька і порожня; дві алеї перетинали її під прямим кутом, а по обидвох сторонах находились плоти загород. Ледви я показався там, побачив я в тіні королівну моїх снів. Хоч не окружував її тепер чар газової суконки і трикоту червоної барви, але всеж вона була гарна у своїм буденнім одязі, зі своїми білявими косами і великими блискучими очима. Вона бистро промовила до мене:

— Де Віталій?

— Залишився під ключем; не може втекти. Він у розпуці, а мене зобовязав, щоб я оправдав його перед вами.

Усміхнулась згірдливо, що для мене було дуже улесливо, і сумно вказала:

— Ах, тим гірше!... Завтра віїжджаємо до Швальону, а я хотіла з ним попрощатися... Я принесла йому те, що він собі бажав...

Водночас вийняла малу коробочку. Трохи втворила її і я побачив у ній ясний пучок волосся, звязаний вузенькою рожевою стяжкою.

— Це моє волосся, — сказала, запираючи коробку — візьміть... передайте його йому і скажіть йому, що я цілую його...

В цім не було нічого підбадьорливого для мене, але я рішився, що з цим не відійду. Вістка про скорий її відізд стиснула моє серце і я жалісно пробурмотів:

— А що я добре виконав своє доручення, го дозвольте, щоб я вас принаймні поцілував

— Нехай буде, — відповіла усміхаючись.

І водночас наставила мені лице.

Тремтючи на цілім тілі, я вже доторкався до її лиця, коли... ох, горе!... я побачив батька на одним кінці вулиці, а сторожа на другім...

Мене прискринили; хтось з учнів, що мав мені „післати далі" листок Віталія, недискретно мабуть розкрив його і накоїв такої халепи

— Безсоромний нікчемнику! — крикнув сторож, зловивши мене за руку.

— Непотрібне! — просичав мій батько, підсилюючи свій викрик добрим прочуханом.

Христина, піднявши суконку рукою, миттю зникла; але злочин був явний, бож знайшли у мене ще й пучок волосся, який доказував моє передчасне зіпсуття. Забули про те, що Віталій був головним звеличником, а на мене звалили всі його провини. Ціле місто знало з вечора про мій малий скандал, який я відпокутував двомісячним карцером. Але я переніс по геройськи цю строгу кару. Я був щасливий, що терплю за гарні очі Христини і довго знову і знову згадував зідхаючи про стрічу з нею в Екерській вулиці та про поцілуй, який так нещасливо залишився в моїй памяті.

Я згадав про це мимоволі тепер, коли я бачив гімназистів, як ішли до Люксанбургу і пи... гався в душі, чи багато з них, слухаючи ... матери, не скривало десь у закутині свого ... ті самі сни та ті самі жалі за якоюсь Христиною з Площі Льва бельфорського?...

З французької мови переклав

Ф. Беркут.

Економічний огляд.

Наш національно-господарський інтерес у нафтовому промислі.

НЕЗДАРНІСТЬ У МИНУЛОМУ. — ЗАСТЕРЕЖЕННЯ У КОНТРАКТАХ З ЧУЖИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ. — У ВЛАСНОМУ ЗАРЯДІ*).

Теперішнє наше становище дуже важке, як з політичного, так і з культурного та господарського бору. Тяжко встоятись нам проти сильніших сусідів. Усеж з приємністю треба ствердити, що в останніх роках торговельно-господарський розвиток поступає в нас, хоч поволі, проте все вперед. Також у промислі завдяки молодим фаховим і підприємчивим інтелігентам, можемо похвалитись деякою кількістю нових промислових станиць. Правда, ці нові варстати праці з малими виїмками приносять покищо небагато, здебільша ледви оплачують вложений труд, але такі **виживлюють, усамостійнюють одиниці, роблять з них певну себе, повновартісну людину.** Та це такі галузі промислу, які ледви чи дадуть розвинутись до широких розмірів, де моглоб найти заняття багато фахових урядовців та робітників. Нема в нас промислу текстильного, нема залізного, вугільного чи нафтового, що масово затруднювалиб наших фізичних і умових працівників.

Рідний нафтовий промисл на Підкарпатті — це тема широка, до того болюча. Можна щиро сказати: через нашу недбайливість, байдужність і нездарність — не маємо ні одного нафтового підприємства у своїх руках. Майже всі найкращі нафтові терени, які були власністю наших громадян, перейшли за безцін в чужі руки, а самі власники пішли з торбами у світ. У центрі нафтового промислу, Бориславі, лишилось ледви кілька родин автохтонних, а решта без сліду пропала.

Маючи так великі нафтові багатства, могли ми при добрій волі та зрозумінні ваги цього промислу вже не одно своє підприємство мати, де малиб приміщення не тільки наші фахові інжинери, але і сотні українських робітників. Напевно малиб ми вже і своїх капіталістів, які поширювалиб цей промисл і творилиб інші варстати праці з великою користю для нашої суспільности і сусіди напевно числилисяб інакше з нами, як тепер числяться. Бо добробут, а спеціяльно промисл даного народу, підносить вартість того народу в очах інших.

Не звертали наші попередники належної уваги на цей, такий важний для нас промисл. Бували заклики поодиноких ідейних наших людей з нафтових кол, щоб творити більші чи менші спілки, однак всі ті зусилля до війни кінчались тільки часописними голосами. А ці голоси не находили відгуку серед нашого громадянства. Воно з недовірям ставилось — як і врештою у своїй більшости — до тих закликів, не довіряло якимось там незнаним нафтярам з Борислава, припускаючи, що ті хотять тільки для особистої користи стягнути до себе капітал, щоб відтак без сліду пропасти. Наше громадянство до світової війни воліло складати свій заощаджений гріш у банках і касах на відсотки, як іти на деякий риск. І саме тій байдужности, інертности нашої недовірчивої довоєнної суспільности — що хоч і була досить засібна, то не розуміла ваги рідного промислу, чи торговлі, треба приписати нашу відсутність в такім важнім для нас нафтовім промислі.

Та чи досвіди останніх двох десятиліть багато нас навчили? Не йде тут про менше свідомих наших селян на Підкарпатті, але головно про тих більших власників нафтових теренів, як напр. Ординаріяти, котрі розпоряджають більшими добрами Митрополичими чи Єпископськими, а які чи то в давніших, ба навіть в останніх роках, відступаючи чи контрактуючи парохіяльні чи то ерекціональні нафтові терени чужим підприємствам, **не застерігають собі в контрактах навіть мінімальних прав**, ось як те, щоб дотичне підприємство приняло до праці якусь бодай невеличку кількість українців, робітників чи урядовців.

І саме це жалюгідне, бо щож тоді вимагати від наших селян? А треба признати, що в деяких селах є вже навіть серед селян освідомлені одиниці, що не хотять у чужі руки віддавати своїх теренів і звертаються до наших нафтярів-інтелігентів із просьбою, щоб вони брали їх нафтові терени та не жадають покищо навіть жадн[о]го відшкодування, чекаючи на доверчену ропу. Є й такі, що не добившись послуху серед своїх контрактують вкінці свої терени чужим за безцін, та проте з застереженням, що якийсь відсоток українських робітників найде при тому працю! Такою поведінкою можуть вони дійсно засоромити неодного високо поставленого інтелігента покликаного до проводу народу.

Не все можна ставити в вину нашим „достойним" власникам, бо вони з правила віддають переведення справи своїм синдикам. Але ці, чи то з боязливости чи з чисто особистих спонук, затикають вуха і замикають очі перед згаданими застереженнями в контрактах. „Не випадає і врештою не має це жадного значіння" — почуєте від них...Тут саме криється понижування власної гідности, недоцінювання свойого „я". Бож тоді, колиб дотичні одиниці застерігали в контрактах, що відповідний відсоток українців має працювати в дотичному підприємстві і зберігали за собою право контролі того пункту, тоді чужі підприємства — бажаючи набути вартісний нафтовий терен — **мусілиб** приняти на себе ті зобовязання та їх бодай в части виконати. А йде про такі підприємства, як „Галіція", „Гази Земні", „Польмін", тощо, які в останніх роках **усувають решту працюючих ще українців**, фахових урядовців як і робітників. Одно з тих підприємств, що ненавидить навіть тінь українства, набуло недавно щось коло 300 га теренів у митрополичих добрах.

А врештою — чи Ординаріяти як такі не моглиб самі через своїх синдиків, у теренах, признаних нашими випробованими нафтовими практиками за найкращі геольогічно, потворити нафтові поля і такі поля віддавати вже своїм до вірчення, або навіть створити якийсь фонд вертничий і віддавати верчення фаховим людям в акорд. Вони причинились би тим до розвою рідного промислу, а що за тим іде — прийшлиб з поміччю бідному, знеохоченому та здебільша здеморалізованому нашому робітництву, як теж безробітній інтелігенції, користаючи і самі з поважних доходів.

До такої акції повинні би прилучитись також наші поважні інші фінансові установи та разом створити відповідний закладовий фонд. Маючи поважний капітал, можна взятись до оснування занедбаного досі нафтового промислу, який дасть працю поважній кількости наших людей.

Не можемо наших перших, так сказатиб, піонірів нафтового промислу з Дрогобича брати як злий приклад, мовляв — взялись до діла, розтратили тяжко заощаджений гріш на верчення, та жадної користи з того не було. Навпаки вони ще й нанесли шкоду нашому національному майну, бож ці гроші можна було на якусь іншу ціль обернути. Годі так ставити справу. Почин ініціяторів був ідейний, дуже відважний і на часі, тільки основний капітал був малий, а до того терен недосліджений. Колиб цей капітал був удвоє чи втроє вищий, тоді — після невдачного верчення 1—2 шибів — можна було перенестись в інші відомі і досліджені терени і тут після доверчення ропи страти як слід відбити.

Риск малий, якщо піти в досліджений і випробований терен та з більшим основним капіталом. Тільки трохи доброї волі і віри у власні сили та провід у солідні фахові руки — а тоді успіхи мусять бути.

Інж. К...к.

*) Друкуємо у скороченні надіслану нам статтю, лишаючи деякі близче порушені справи на відповідальність автора, якого повне прізвище нам відоме. — **Ред.**

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

ПОВІТОВІ ОРГАНІЗАТОРИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ. — БРАНЖЕВИЙ КУРС У СОКАЛІ.

Централя СУК у Львові кинула гасло **„Купецькі організатори при філіях СУК і в терені"**. Для вишколу цих кільканадцяти організаторів, що мають рівночасно пропагувати в терені звязки купців, ремісників і промисловців з **Пром.-Банком**, відбудеться одномісячний курс у Львові (16. V—15. VI). Слід ще згадати, що організатори матимуть завданням нести в терен **торговельну культуру, господарський патріотизм** на базі національного солідаризму, тощо, тому програма курсу опрацьована широко і намічена поважна кількість прелеґентів. — На днях почався в **Сокалі І. Бранжевий Курс.** Тривати він буде до 20. п. м. Його програма — як довідуємось з надісланого проспекту — дуже широка і цікава. Обіймає вона крім 16 теоретичних викладів, виклади з 14 різних бранж. Курсанти мають приїхати також спільно до Львова, де оглянуть різні економічні установи і промислові станиці.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ПОЗНАНСЬКІ ТОРГИ. — ВИСТУП МІН. ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ А. РОМАНА.

Замітною подією в госп. Польщі останнього тижня є відкриття Познанських Торгів 1. п. м. Як читаємо у звідомленнях, а також як підкреслив президент міста Познаня в своїй промові, цьогорічні II. Торги перейшли щодо простору виставового терену і щодо числа експонатів усі дотеперішні виставки в Познані. Мін. Роман у промові виголошеній підчас відкриття насвітлив ролю рідного польського купецтва, зокрема особливо зрілого купецтва зах. Польщі, для господарського розвитку держави. Він згадав про створення **Купецького Інституту Фахової Освіти**, фінансованого урядом, згадав **Центр. Пром. Округу**, який це треба примітивних торговельних станиць і визначив великі завдання, що їх має сповнити польське купецтво і промисл у динаміці Польщі назверх. Познанські Торги, скріплюючи (особливо в цьому році дуже поважно) співпрацю з закордоном, відіграють не тільки господарську, але і велику суспільну ролю в Польщі.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ГОСПОДАРСЬКІ ВЗАЄМИНИ ПОЛЬЩІ З НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕСПАНІЄЮ ТЕПЕР І В МАЙБУТНЬОМУ

Заходом Т-ва Поль. Господарських Журналістів і Публіцистів у Варшаві поділився б. міністр інж. М. Шидловський своїми враженнями з 2-тижневого побуту в нац. Еспанії ген. Франко. Він виїхав туди для переведення розмов щодо товарового обміну. Обїхавши всі важніші промислові центри, бачив скрізь добру і сильну організацію, великі господарські і суспільні зусилля, інтенсивний рух і збільшену продукцію, немов у часі доброї коньюнктури.

Покищо — заявив прелеґент — можливости товарового обміну Польщі з Еспанією дуже невеликі. Впливає на це воєнний стан, преференції Італії, Німеччини й Англії (вони мають верховодне місце у заграничній торговлі Еспанії ген. Франко), врешті хліборобський здебільша характер теренів, що ними володіє ген. Франко, через те у обріжі та харчах вона самовистарчальна. Коли вже будуть опановані інші терени, на яких є багато промислових міст із густим населенням (а це опанування — на думку інж. Шидловського — буде вже швидко фактом), то тоді Еспанія мусітиме імпортувати харчеві засоби і це відчинить нові перспективи для польського експорту. Зрештою після закінчення війни можуть появитись ще нові можливости товарового обміну, тим паче, що Еспанія має багаті мінеральні родовища.

—o—

З нашої кооперації.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАШИХ КООПЕРАТИВ.

Під таким наголовком читаємо у святочнім 17—18 числі Г. К. Ч. статтю А. Бума, в якій подано деякі статистичні дані про культурно-освітну діяльність наших кооператив. Розміри цієї діяльности кооператив росмірно невеликі. Це явище пояснює автор тісною співпрацею кооператив з окремими культурно-освітніми установами по селах, на яких рахунок записується уся ця праця.

Одначе є такі справи культурно-просвітнього, а радше господарсько-організаційного характеру, які торкаються стисло життя і діяльности кооперативи і цієї її фірми, — на нарадах, сходинах членів і т. п. І ця форма культурно-просвітної діяльности займає в житті кооператив найповажніше місце.

На поверх 2.000 кооператив для загального закупу і збуту, після стану з кінцем 1936 р., бібліотеки мали 259 кооператив, з числом книжок 10.467, це зн. менше як 50 книжок на одну бібліотеку. З меншого числа бібліотек (178) користало 5.064 осіб, а виповичали вони 8.971 книжок. Поза ГКЧ, який кооперативи мусять передплачувати, як офіц. орган РСУК, не всі вони передплачують інші часописи, бо приходить коло 1.000 примірників часописів на 1953 кооператив, які подали про це дані. Вистави і концерти уладжувало 18 кооператив числом 62. Поважніше представляється відчитова діяльність, а саме 408 кооператив виказують 1.107 відчитів і рефератів. Щодо нарад і сходин членів, то 1.539 кооператив виказують 5.745 нарад і сходин. Є це вже цілком поважна цифра, хоч вона найменше відзеркалює культурно-просвітну діяльність, бо ці наради і сходини мають скорше господарсько-організаційний, ніж культурно-просвітний характер.

Сторінка без політики.

Згуби, за якими ніхто не зголосився.

З оголошень урядів знайдених предметів можна довідатися, що іноді знаходять люди незвичайно дорогоцінні предмети, за якими відтак, на диво, ніхто не зголошується.

Недавно англійська преса подала три такі випадки:

В першім випадку йде про несподіване відкриття медалйону зі світлиною гарної молодої жінки в роті риби. Перекупка з Блекпулю, яка торгувала рибами, чистила одного дня величезну рибу. Раптом у роті риби запримітила вона якийсь блискучий предмет. Той блискучий предмет був, як згодом виявилося, вартісним медалйоном. Часописи намагалися віднайти власницю медалйону в той спосіб, що помістили репродукції світлини молодої жінки з медалйону. Одначе досі ніхто не зголосився по згубу.

У другому випадку книговод Патрік Муней знайшов у гущавині парку теж якийсь блискучий предмет. Це був дорогоцінний, висаджуваний брилянтами плятиновий перстень. Одначе замісць його віддати, виміняв Муней його у крамниці з одягами за ріжні частини гардероби. Та ціла справа виявилася і Муней мусів у Менчестері, своїм родиннім місті, станути перед судом. Оборонець Мунея розбив акт обвинувачення і Мунея мусіли звільнити. Мунея обвинувачували в тому, що він затаїв знахідку. Тоді оборонець заявив, що спершу треба доказати, що згаданий перстень хтось украв, або загубив, тому, що заклик поліції, щоб власник перстеня зголосився, був безуспішний. Адже зовсім можливе було таке, що власник чи власниця викинув чи викинула той перстень озлоблений чи озлоблена недодержанням подружнього приречення, або з яких небудь інших причин. На підставі такої оборони суддя звільнив Мунея від вини й кари.

Третій випадок торкається теж дорогого перстеня, що його знайшов купець у жіночій рукавичці. Поліція, якій купець передав перстень, була тієї думки, що його згубила якась жінка, що пробувала рукавичку. Перстень зісунувся підчас одягання рукавиці і власниця цього зовсім не запримітила. Вона імовірно добре мусіла наломити собі голову над тим, де вона загубила свій перстень.

Найцікавіше, що і в тім випадку власниця не зголосилася по згубу

—o—

Жахлива картина смерти під ґільотиною

На бульварі Арого в Парижі виконали перед кількома днями присуд смерти на синовбивнику Муазі. Він розвівся зі своєю жінкою і схопив у неї власного малолітнього сина й домагався від жінки викупу. Не добившися грошей, Муаз у звірський спосіб убив хлопчину. Усі подробиці того жахливого злочину вияснились щойно згодом, після того, як суд присяжних засудив злочинного батька на смерть. Сцену вбивства підглянули були припадково інші діти, які саме під ту пору бавилися на дворі.

Коли Муаза розбудили й повідомили, що прохання про помилування відкинули, він почав дико верещати й вириватися з рук ката та його помічників. Повних 18 хвилин минуло, заки його одягнули, заки священник прочитав молитви і заки виконали всі формальности. Муаз кричав і обкидав проклонами та лайками прокуратора, вязничну управу, поліцаїв..,

— Я невинний! Не хочу, щоб мені відрубали голову!.. Всі ви банда вбивників і злочинців! — кричав він.

В 5-ій год. р. Муазові дали випити шклянки руму. Відтак його посадили на віз засуджених між священником та оборнцем Райманом Жубером. Коли віз завернув на бульвар Араго, засуджений почав знову просити:

— Не хочу, не хочу!.. Завяжіть мені очі! Інакше я не вийду з авта.

Тоді адвокат вийняв із кишені хусточку й завязав засудженому очі.

Кілька хвилин пізніше засудженому відрубала ґільотина голову.

—o—

Вогонь, який прийшов до пожежників.

Так воно справді було, що вогонь прийшов до пожежної сторожі, не сторожа до вогню.

Таке трапилося недавно в Копенгаґені. Вантажний віз зі сміттям і відпадками їхав уже на місце призначення. Раптом візник запримітив, що серед вантажу вибух вогонь. Він не стратив голови, бо знав, що найближча пожежна сторожа міститься у віддалі яких кількасот метрів. Він підігнав коні і пігнав віз, як лиш швидко було можна. Пожежники, які запримітили запалений від іздалеку, почали відразу, як лиш віз заїхав, рятункову акцію. По кількох хвилинах вогонь був загашений і таким чином вдалося врятувати віз від шкоди.

Хамельнесім — свято весни в Каїрі.

В Єгипті святкують кожного року свято весни, яке називають хамельнесім. Це одно з найбільших свят в Єгипті. Всі намагаються цього дня виїхати за місто на привіт весни. Автобуси й авта тягнуться довгим шнуром на заміські поля. Можна теж побачити переповнені візки і цілі групи піхотинців. Ті, що не мають змоги вийти за місто, проводять день у міських городах, де відбуваються народні забави. На свято весни всі одягаються у свої найкращі одяги. Малим дівчаткам закладають цього дня ковтки. Жінки одягаються в ріжнокольорові суконки й очевидно одна одну хоче переліцитувати. Мужчини купують собі нові люльки, щоб не курити у старих люльках підчас такого великого свята.

Свято Хамельнасім не має окремого ритуалу. Кожний святкує його на свій лад, як лиш йому подобається. На практиці виглядає воно так, що кожний відпочиває на вільному повітрі, або гуляє на народніх забавах.

—o—

Як мала виглядати світова вистава в Парижі в 1920 р.

В 1920 р. мала відбутися світова вистава. Проект тієї вистави затвердили ще в 1911 р., одначе коли прийшов 1914 р. всі, очевидно, про те забули.

Одначе ще перед війною відбувся конкурс на „атракції" які мали бути на виставі. Признання здобули собі такі проекти:

Піраміда висока на 150 м. з египетським музеєм усередині і віндою на саму гору.

Тріюмфальний лук перекинений через Сену.

Повітряна, воруцька площа, яка мала вести від вежі Айфля до Нотр Дам і відти до Бют Шомон та Монмартру.

Підйом води в Сені на 200 м. та уладження водопаду.

Парк у формі карти Европи з відповідними краєвидами й одягами кожного краю, із залізницею, стаціями і т. д.

Повітряні городи на висоті 150 м.

За чверть століття техніка пішла сильно вперед. Змінився теж може і смак публики. Та якби на виставі 1937 р. булиб зреалізували хочби частину передвоєнних атракцій, напевне успіх був би величезний. Особливо така завішена в повітрі над Парижем площа малаб без сумніву великий успіх.

Всеж таки фантазія в цій ділянці тепер доволі обмежена.

Алькоголізм стелить дідко сухоти

ЗА ТРЕТІМ РАЗОМ ЗГИНУВ НА ЕЛЄКТРИЧНІМ КРІСЛІ.

Перед кількома днями ми подали про [illegible] ний випадок, який трапився в Америці [illegible] виконування смертного присуду на мурин[illegible] Вавга. Виконання присуду мусіли двічі відк[illegible] дати. Коли Джона Вавга посадили перший ра[illegible] на електричне крісло, в цілому місті погас[illegible] раптом світло з причини дефекту в електрі[illegible] Мурина відвели до келії і щойно по доб[illegible] годині направили струм. Та коли мурин [illegible] сидів на кріслі, зіпсувалася динамомашина [illegible] електричного крісла.

На приказ губернатора виконання присуду відложили на тиждень. Цей речинець [illegible] і засудженого знову привели до смертної кел[illegible] Він ішов із біблією та трьома рожами в ру[illegible] і курив папіроску. Після того як його прив[illegible] ли до електричного крісла, він сказав:

— Я невинний і Господь Бог урятує [illegible] ще раз. Одну з принесених мною рож при[illegible] чую для жінки, другу для дочки, третю — [illegible] щоб я міг її зложити в жертві Богові після [illegible] як виконання присуду не вдасться.

Коли Вавґ говорив, його папіроска погас[illegible] Вязничний сторож подав йому вогонь. Він [illegible] курив і говорив далі:

— Я не боюся електричного крісла. [illegible] мене Бог урятував. Побачите, що й сьог[illegible] мене відведуть знову до моєї келії.

Коли він викурив папіроску, кат зал[illegible] струм. Цим разом динамомашина електричн[illegible] крісла працювала зовсім правильно. По кіл[illegible] хвилинах мурин уже був небіжчиком.

ПАПУГА, ЩО ДОТЕПОМ УРЯТУВАЛА [illegible] ЖИТТЯ.

Деякі люди дуже радо тримають [illegible] саме тому, що вони мають той дивний [illegible] говорити.

„Люпі", стара папуга, яка була влас[illegible] одного паризького купця, почала виявл[illegible] признаки старости. Тоді власник відда[illegible] товариства охорони звірят, де мали її [illegible] Папуга мала згинути безболісно у спец[illegible] ґазовій камері.

Папуга наче відчула небезпеку, що [illegible] зила і в останній хвилині скрикнула [illegible] давніше слова:

— Поцілуй мене і скажи мені „проща[illegible]

Ці слова врятували її життя, бо ніхто [illegible] поважитися вбити мудрого птаха. Віст[illegible] цю подію дуже скоро поширилася й [illegible] чали побиватися за папугою. Вкінці папуг[illegible] нилася в одного старшини, який із [illegible] диною незвичайно гордиться мудрим [illegible] який вмішується в кожну розмову та [illegible] ріжні голоси і звуки.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

Три заприязнені родини святкували [illegible] му ресторані іменини одного з батьків [illegible] Настрій був дуже бадьорий, тимбільше [illegible] на собі ніхто не жалував.

Коли розбавлені гості вийшли, одна [illegible] запримітила, що вона забула свою [illegible] Тоді вона вертається ще раз на своє [illegible] глядає під стіл.

Кельнер підходить до неї, запр[illegible] що вона чогось шукає і каже:

— Якщо ви шукаєте вашого [illegible] він уже за дверима.

ПОГАНІ ДНІ.

— Знову новий рахунок від [illegible] ти зовсім не думаєш про те, що можуть [illegible] прийти і погані дні?

— Алеж очевидно, коханий, [illegible] собі вже навіть прегарний синій [illegible]

З ПОЛЬСЬКИХ СПРАВ.

ЕНДЕКИ ОБРАЗИЛИСЯ.

Майстер церемонії третьотравневого свята у Львові призначив членам „Стронніцтва Народового" та зближених до ендеків організацій місце на самому кінці походу. Як тільки ця ендецька частина походу наблизилася до трибуни, на якій воєвода Білик та командант О. К. генерал Лянгнер приймали дефіляду, оба ці достойники покинули трибуну та відїхали автами, а ендецька колюмна дефілювала перед порожньою трибуною.

„Слово Народове" називає це „пророчистою заохотою до консолідації" і твердить, що те, що ендеки дістали місце на самому кінці походу, мусіло бути упляноване згори, бо інакше згадані достойники булиб не могли зійти з трибуни безпосередньо перед тим, як надійшли ендеки.

„Слово Народове" робить добру міну у вступній статті з цього приводу п. н. „Пророчистий консолідаційний жест": „Про саму честь і шану, що високі державні урядники будуть за трибуні в тому часі, коли машерують відділи „стронніцтва" нам ніколи не йшло. Табор, що від хвилини свого повстання, мусів відбивати атаки з усіх боків на себе, що від 12-ти літ є на індексі урядової політики, якому вже один львівський воєвода погрожував затопленням у потоках крови (п. Дунін-Борковський) не дбає про симпатії..."

Так з одного боку, тобто з того, з якого треба за всяку ціну злегковажити образу. Але з другого ця образа вилазить, як шило з мішка:

„Та все-ж, як воно не булоб, треба саму річ і її форму занотувати" — підкреслює „Слово Народове" з притиском.

Ферменти в проурядовому таборі.

Хоч у Польщі багато говориться тепер, після промови мін. Квятковського, про загальнонаціональну консолідацію, то покищо у самому проурядовому таборі нема єдности. Група „Ютра Праци" мобілізує свої парляментарні сили, намагається створити організаційну сітку в краю і хоче використати найближчу сесію парляменту, щоб відіграти значнішу ролю. Є чутка, що ця група хоче прибрати собі назву „Ліга Народових Пілсудчикуф".

Коли йде про сецесію з Озону, то вона покищо припинилася. Деякі посли, що, правда, всолідаризувалися з групою „Ютра Праци", як д-р Щепанський та Тун, не рішилися покищо виступити.

Була така тенденція, що з ґрупою „Ютра Праци" обєднається ґрупа „католіцко-народова", але ця ґрупа посла Заклікі волить бути самостійною, не виключаючи у конкретних випадках порозуміння чи співпраці з групою „Ютра Праци".

З тієї частини „Звйонзку Млодей Польскі", що залишилася при Озоні та перейшла під провід майора Ґаліната, виступило 6 діячів, що займали провідні становища. Коли взяти під увагу ще й те, що в часі третьотравневого свята, в якому взяли участь члени „Звйонзку Млодей Польскі" Рутковського, хтось здемолював їх льокаль, а це кинуло деяке підозріння на озонівський З. М. П., то майор Ґалінат має багато клопоту з тим, щоб завести лад в орґанізації, яку йому доручили.

А з цього всього виходить, що Озон має великі перешкоди на шляху до своєї цілі: зконсолідувати всіх поляків у своїй орґанізації

—o—

Дещо про львівські реґіональні та українські авдиції.

Українських авдицій зі Львова мало і тому наші авдиції, які є, повинні бути солідно оброблені і — що так скажу — репрезентативні, бож вони йдуть у широкий світ. Де далі це одиноке джерело, звідки може пересічний чужинець набратися поняття про нашу культуру. Не набере він його з т. зв. реґіональних польських авдицій, як от остання тернопільська, де не було ніодного слова українського, ані слова про українську культуру чи нарід. Слухаючи цих авдицій, і то в саму нашу великодню неділю, здавалося, що Тернопільщина лежить десь на Мазурах і що там ні душі української нема. Є лиш польські двори й замки, костели, школи й польські установи, ба — навіть народ та пісні польські, дарма, що деякі з них римувалися чисто по польськи: „mołodyci" й na połyci" і т. п.

Про українські авдиції не все можна сказати, що вони дбайливі. Нпр. от хочби відправа з Волоської церкви моглаб вийти ще більш репрезентативно. Хор не все вивязується якслід зі свого завдання; ще в останніх відправах небагато було неправильностей, але деяким з різдвяного часу можна було багато закинути. Баси наче відставали від цілого хору і впадали декоди навіть у зовсім докладні фальші. В останній Службі Божій було це чути в першій частині, головно в „Єдинородний", дальше в деяких докших напівах, як „Господи помилуй" в Ектенії другої частини богослужби та в Утреній Ектенії і навіть у „Амінь". Баси, правда, домінують голосово та силою і це вражає досить приємно слухачів, одначе тембри здались би дещо сильніші. Теж альти. Одначе було чимало композицій, головно в другій частині Служби Божої, виконаних зовсім поправно. Ще одна дрібна увага. Добре було би, якби священників підбирати більш з басовими голосами; це в радіо виходить більш маєстатично.

Хор „Сурма" випав досить добре, хоч не все рівно. Авдиція „Під церковцею" випала бліdo. Шумно названий жіночий хор „Богема" числив, здається, 3—4 голоси, мужеський, хоч презентувився дещо ліпше, теж квантитативно слабий. Голоси добрі, зі солістів тенор не сконцентрований — мужеський, а більш хлопячий. Веснянок та гагілок у нас так багато гарних, що може не треба було співати інших, хиба, що укладач мав на цілі — що так скажу — „перешварцувати" й інші пісні, яких нема нагоди заспівати в радіо.

В. С.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 90 Четвер, 3. травня (21. квітня) 1888.

ПРОТИ МІНІСТРА ОСВІТИ.

Промова міністра освіти д-ра Ґавча в парляменті викликала такий крик в палаті, особливо між чеськими послами, що черговий промовець довго не міг почати своєї промови, а президент палати мусів кілька разів прикликати послів до порядку. Словінець Клюн виступив дуже гостро проти міністра освіти за знесення середніх шкіл в Коринтії і Країні. Він заявив, що теперішні слова міністра приймає з недовірям і зголосив резолюцію, в якій домагається привернути скасовані школи. Чех Гевера доказував, що міністр освіти працював завжди в централістичному дусі і не дотримав даного свого часу слова.

РОСІЙСЬКИЙ ТЕАТР У ВАРШАВІ

Серед поляків викликала велике невдоволення вістка, що у Варшаві мають вибудувати російський театр. На підтримку цього театру російський уряд призначив 300.000 рублів. Для приміщення цього театру мали перебудувати польський театральний будинок в той спосіб, щоб у ньому могла поміститися російська сцена. На перебудову будинку мали ужити фонд т. зв. „публичної ужиточности", який створили з кар, що їх платили „неретельні" вірителі польського кредитового товариства. Саме це викликало найбільше невдоволення серед поляків.

НЕДУГА НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ

„Про стан здоровля німецького цісаря ходять все ще ріжні вістки і годі вислідити, який справжній стан його недуги. Коли з одного боку повідомляють, що цісареві щораз краще, то з другого боку кажуть, що цісареві погіршилося, бо гарячка збільшилася.

Постанови конференції Малої Антанти.

У Сіная покінчилися дводенні наради Малої Антанти. Кінцевий комунікат стверджує, що підчас них розглянено европейську ситуацію, зокрема прихильно оцінено англьо-італійський договір та змагання до переговорів з Мадярщиною; у відношенні до Ліги Націй Мала Антанта підтримує заяву мін. Мікеску з 27. січня 1937 р.

Підчас нарад Чехословачина мабуть домагалася, щоби Мала Антанта визнала судетську справу предметом спільного заінтересування, але Румунія і Югославія на те не погодилися.

—o—

НОВИНКИ.

— **У справі ревії української моди.** Всіх, що запитують у справі білетів повідомляємо, що їх можна купити сьогодні і в неділю до год. 11. в канцелярії „Труду", Ринок ч. 39, або крамниці „У. Н. М.", вул. Костюшка 1. Тому, що зацікавлення ревією велике, просимо забезпечувати собі місця заздалегідь. 1008

— **Замість на алькоголь — гроші на Рідну Школу.** Під цим гаслом отсі Вп. громадяни та громадянки зложили з нагоди Воскресення Христового в золотих датки на Рідну Школу за карти Рідної Школи, що звільнюють від алькогольних напоїв: **Львів:** Балух Максим 5; **Старий Самбір:** д-р Левицький Витовт, лікар 2; м-р Антін та Ірена Луцькі 2, д-р Хома Іван, лікар 1, Івасюк Микола, емер. суддя 1, інж. Мороз Омелян 1. — Хто черговий?

— **Спільне свячене** уладжує т-во українських робітниць „Будучність" в неділю, 8. травня ц. р. в год. 6-тій вечером у власній домівці при вул. Собіського ч. 20. І. пов.

— **„Для добра школи".** П-ню Михайлину Ставничу, народню вчительку й кол. управительку 5-клясової всенародної школи в Павелчі станиславівського повіту, з днем 1. вересня 1937 р. перенесли „для добра школи", на основі 51-шої статті закону з 1. липня 1936 р. про службові взаємовідносини вчителів до 7-клясової вселюдної школи в Перегінську, долинського повіту. П-ні М. С. поза шкільними обвязками, господарюванням і родиною, нічим більше не займалась, а дисциплінарне доходження, ведене внаслідок якогось доносу аж три (!) роки, скінчилося цілковитим припиненням, всеж таки це не стояло на перешкоді усунути цю загаль-

но шановану й люблену особу з села., службовою дорогою. П-ні М. С. мусіла залишити в Павелчі родину, гарний дім і господарство. Прохання п-ні С-ої до міністра освіти у Варшаві, щоб перенести її назад на попередню посаду, діждалося цими днями — як зачуваємо — відмовного рішення. Така то доля української вчительки...

— **Празник св. Юра у Львові.** Вже в переддень храмового празника св. Юра, в четвер 5. ц. м., подвіря св. Юра зароїлося від прочан з дальших околиць. У сам день празника храм, подвіря і ціла площа св. Юра були вже від ранку переповнені тисячами народу. Коло 10. год. в каплиці на подвірі св. Юра епископ Іван Бучко в асисті о. мітр. О. Базюка, о. крил. Д. Лопатинського, о. крил. Ю. Дзеровича та о. крил. Л. Лужницького почав правити архиерейську Службу Божу; діяконували: о. П. Козіцький і о. д-р І. Гриньох. Співав гарно сильний хор богословів під проводом студ. В. Якубяка. Редемпторист о. Зятик виголосив піднеслу проповідь про потребу отвертого й явного визнавання Христової віри. Після Служби Божої еп. Бучко з духовенством пішов до митрополичої палати. Коли на бальконі появився Ексц. Митрополит в окруженні епископа й вищого духовенства, многотисячна маса народу привитала його гучними оплесками та невмовкаючими оклинками „слава", а хор богословів відспівав многоліття. Митрополит поблагословив зібраний народ, який так само щиро прощав свого Князя Церкви. Коло 13. год. народ зачав розходитися. Повної пів години плила з подвіря св. Юра на площу неначе зібрана ріка — кільканацятьтисячна маса народу. На подвірі св. Юра продавали релігійні видання й образи. Площу св. Юра вкрило кількадесять будок з девоціоналіями, солодощами й харчами. Торгували в них переважно чужинці, які навіть не старалися говорити по українськи до численних українських покупців. Цікаво, коли чужинці перестануть робити добрі інтереси на наших релігійних святах, а наші безробітні візьмуться самі до торговлі девоціоналіями й т. п. на празниках та відпустах?...

— **Заборона йти на празник св. Юра.** В Камінеччині поліціянти ходили до солтисів і голов читалень „Просвіти", перестерігаючи їх, щоби ніхто не йшов до Львова на празник св. Юра, бо, мовляв, і так їх не пустять до Львова. Такого ще в нас не бувало...

— **Заборона похатної торговлі худобою.** На основі закону про поборювання пошесних звіринних недуг львівський воєвода заборонив похатну торговлю худобою. Згідно з цим розпорядком торговцям худобою і різникам, мясарам, гарбарям і т. п. заборонено доступу до стаєн і хлівів, де приміщується худоба. Торговля худобою дозволена лише на торговицях. Лише селянам-продуцентам розпорядок дозволяє набувати худобу від селян на консумційні потреби власного господарства або до годівлі. За нарушення цього розпорядку адміністраційна влада карає арештом до 6 тижнів, гривною до 1.000 зол. або обома цими карами.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Клясової Льотерії впали м. ін. такі вигри на ч.: 100.000 зол. ч. 68350; 10.000 зол. на ч. 34633; 5.000 зол. на ч.: 19129 52595; 2.000 зол. на ч.: 4447 8246 16620 19184 22245 41260 58245 70744 76023 101768 110491 118850 137376 139305; 1000 зол. на ч.: 1441 8266 17135 22311 24472 35767 44382 44546 55208 81130 85356 85843 86828 88078 94316 96612 10454 108228 113914 116046 119549 120574 134823 144698 147028.

— **Невинність вийшла на верх.** При кінці минулого року поліція арештувала 5-ох селян зі села Побережжя та інж. Голинського з Микуличина під замітом убивства польського вояка відчас польсько-української війни в 1918/19 р. У звязку з цим арештуванням польська преса під проводом краківського „І. К. Ц." цькувала довший час проти українського народу. Одначе слідство виявило, що арештовані зовсім невинні і у вівторок 2. травня ц. р. вийшли на волю всі арештовані, а саме: В. Вівчар, В. Ходак, Запухляк, М. Мацьків і Д. Кукляк з Побережжа та інж. Голинський з Микуличина. Одначе тепер польська преса завзято мовчить.

— **Нові літнища в Городенщині.** В Незвиськах, Хмелевій, Поточиськах, Михальчі і Городниці, що лежать над яром Дністра, повстають нові літнища. Селяни підготовляють уже хати для літників. Повітова туристична комісія приступає д упорядкування всіх цих сіл.

— **„Стшельци" з Олієва гуляють.** Дня 1. травня ц. р. відбулася в Гукалівцях, пов. Зборів парада з нагоди державного свята 3. травня, в якій брали участь теж „стшельци" зі села

Останні вісти.

КАНЦЛЄР ГІТЛЄР ПЕРЕГЛЯДАЄ ІТАЛІЙСЬКУ СУХОПУТНЮ АРМІЮ В РИМІ.

Канцлер Гітлер, що провів ніч у свому поїзді, приїхав у пятницю ранком до Риму. На двірці Терміні привитали його Мусоліні й італійські та німецькі міністри. Канцлер відїхав зі своїм окруженням до квиринальської палати, а звідти в товаристві короля на вулицю Тріюмфів, де показали йому сухопутню італійську армію. Чекало там на дефіляду яких 30 тисяч людей. Канцлер Гітлер і король Віктор Емануїл переїхали перед фронтом довгим 6 км., після чого в товаристві Мусолінія заняли місця на великій королівській трибуні, де вже були: королева, княжни, німецькі й італійські міністри та державні достойники. Кірасієри віддали честь, орхестра відіграла оба державні гимни.

Велику дефіляду почали відділи Балілля, авангардисти, молодші фашисти й робітники в одностроях. За відділами молоді йшли вихованці військових шкіл і батальони карабінерів, гренадирів і піхоти.

За відділом чорних мушкетерів Мусолінія дефілювали відділи всіх родів фашистівської міліції, кольоніяльна поліція, відділи піхоти зі скорострілами та малими гарматками на мулах, альпейські батальони з гірською артилерією, батальон морської піхоти, летунський полк, учні морської академії з батерією малих гармат, інваліди великої війни на самоходах, танки, полк саперів, хемічний полк у масках і протигазових одностроях.

Цю дефіляду передавали через радіо на Італію та Німеччину.

НОВИЙ СОВІТСЬКИЙ АМБАСАДОР У БЕРЛІНІ.

Совітським амбасадором у Берліні призначили Мерекалова, дотеперішнього заступника комісаря закордонної торговлі.

ЧАНКАЙШЕК ПЕРЕБРАВ КОМАНДУ ПЕРШОЇ ЛІНІЇ ФРОНТУ.

Чанкайшек скріпив китайську армію, що мала досі 40 дивізій дальшими 5 дивізіями і сам перебрав команду першої лінії фронту. Японське військо безупину посувається на південь. Японські летуни бомбардують групи китайських відділів.

Оліїв. Вертаючи з паради стрінули господаря Михайла Пріня з Лопушан і побили його. По дорозі через Лопушани стрінули „стшельци" (їх прізвища відомі) двох хлопців у вишиванках, а саме Семка Коцура та Михайла Михалишина і теж побили їх та обірвали їм вишивки і гарасівки. Одночасно ті самі „стшельци" стрінули п. Моцола, який їхав ровером, побили його та поломили йому ровер. Через село йшли „стшельци" озброєні в палки і ножі з ріжними вигуками, а населення мовчало, бо не хотіло доводити до бійки. У згаданій громаді Оліїв позволяє собі теж за багато громадський уряд. На його домагання селяни мусіли перемащувати хати в селі Оліїв у сам Великодний Понеділок, бо, мовляв, не вільно хат підмащувати жовтими і блакитними фарбами. Таксамо село Лопушани і Барилівці дістали розпорядок, щоби смарувати хати лише на біло і чорно. Цікаве, що на це все скаже зборівське староство.

— **Львівська хроніка.** Минулої пятниці в ночі намагалася скінчити самогубством у готелику „Кресовий" при вул. Жовківській ч. 97 53-літня Павлина Пастушинська. Причиною наміганого самогубства була нужда, в яку попала по засуді її чоловіка за касові взломи. — Минулого четверга трапилося у Львові 5 самоходових випадків. І так на вул. Тереси самохід наїхав на пекарський віз, що ним їхав Орест Мельник. Кінь покалічений, віз ушкоджений. — При вул. Сикстуській самохід наїхав на невідомого наколесника, якого ровер знищений. — При вул. Городецькій поштовий самохід ушкодив самохід промисловця В. Бляза. — Вечором трамваєвий віз наїхав на самохід і знищив болотники. — Вкінці в год. 2-ій попівночі підхмелений шофер Т. Ярош наїхав на вуличну лямпу, яку перевернув.

— **Великі обмеження** вводить новий пресовий закон на Мадярщині, що його приняла минулої середи палата послів більшістю голосів. Новий пресовий закон передбачує превенційну цензуру. Отже ще перед закінченням друку треба предложити прокураторській владі по одному примірникові всіх книжок, брошур, метеликів і часописів. Якщо до 8-ох днів прокуратор не поставить внеску до суду у справі конфіскати, щойно тоді можна буде поширювати нове видання. Якщо прокуратор догляне в новій книжці, часописові або метелику знамена проступку може притягнути автора до судової відповідальности хоч би навіть книжка, часопис або метелик не появилися ще в публичній продажі. Далі суд розглядаючи справу конфіскати може заборонити, поміщувати у пресі звіти з процесу і навіть сам присуд. Вкінці всі часописи повинні дістати дозвіл на їх видавання.

— **Провокаційне ушкодження памятника.** В ночі з вівтірка на середу невідомі справники ушкодили памятник президента Масарика в Шумберку на Моравії. Вони відбили підборіддя президента, а на цоколі вималювали червоною фарбою свастику. Німецька преса в Чехословаччині це ушкодження памятника президента Масарика називає провокацією, зверненою проти судетських німців.

— **Немила пригода** стрінула залюбленого інжиніра француза, який приїхав до своєї нареченої чешки до Брна у Чехословаччині. Інжинір вибрався зі знайомими приятелями чехами до каварні, де розмовляв з ними на тему останніх політичних подій. Інжинір почав сумніватися, щоби Франція прийшла з допомогою Чехословаччині. По виході з каварні арештувала його поліція за поширювання неправдивих вісток. По короткім побуті в арешті відставили його до кордону Чехословаччини з тим, що інжинір мусів ще заплатити за кошти подорожі поліцая, який з ним їхав.

Зі судової салі.

ЗА ПРОПОВІДЬ З ОСУДОМ НАПАДУ НА МИТРОПОЛИТА.

Прокуратура при окружнім суді у Золочеві зладила акт обвинувачення проти о. Ю. Микитина за провини зі ст. 127 і 170 кк. Акт обвинувачення каже, що о. Ю. Микитин зневажив публично дня 20. лютого ц. р. в Монастирку к. Золочева у принагідній промові, виголошеній в місцевій церкві, польський сойм словами: „В польському соймі гр.-кат. митрополита обливали помиями й обкидали болотом" та поширював фальшиві вісти, що можуть викликати неспокій між українським населенням.

Підс. о. Микитин боронився, що по богослуженні відправленім в намірені митрополита Шептицького проголосив вірним у церкві, що богослуження відправив за митрополита і що в католицькім соймі, католицький посол зневажив католицького епископа так, як би його обкинув болотом. На розправі дня 5. ц. м. перед городським судом у Золочеві переслухано 5 свідків з того 4 римо-католиків, які частинно потвердили акт обвинувачення або зізнали, що докладно не чули слів підсудного. Суд відложив розправу на 19 травня ц. р., щоб переслухати свідків оборони. На розправі обвинувачував прокуратор д-р **Хоміцький**, підсудного боронив **м-р Евген Олесницький**

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ПОМСТА ТАРЗАНА".

Це є т. зв. правдиве кіно: джунгля, ди[кі] звірі, виправа білих мандрівників у серце пра[-] лісу, щоб зазнати незвичайних пригод. Усі, що бачили раз Тарзана знають: у чому його ча[р]. Кожний із нас хотів би хоч короткий час бу[ти] сильним, зручним, жити на лоні природи бе[з] потреби думати про комірне та подерті чере[-] вики. Тарзан має серед пущі невідступного приятеля — малпу, яка, наче вартовий повідомляє його про кожну зміну довкола і остерігає перед небезпекою. У цій фільмі повторюється вже нам відомий мотив, як Тарзан стає в обороні гарної, молодої дівчини, яку хтось чужий хоче схопити. Тут ролю того ворога підограє якийсь пребагатий молодий князь, що живе серед роскішних палат усередині джунглі. Сло[ни] не виступають цим разом як союзники Тарзана. Сцену з тигрицею, що шукає за своєю [...] течею в людському таборі — ми вже бачили [...] Тарзан теж не показує нам інших штук, як [у] попередніх фільмах. Не зовсім добре враження робить на глядачеві факт, що Тарзана не [грає] тепер, як досі, Джонні Вайсмілер, а якийсь [...] ший „олімпієць", тільки трохи до нього подібний, не такий гарний. Його партнерка, що [...] була мистецтво у плаванні — теж інша; [...] тистка зовсім недосвідчена. У попередніх фільмах дівчина покидала Тарзана, виїжджаючи [в] Америку; тепер маємо справжній „геппі-енд"

Відозви й комунікати.

ДО КОЛИШНІХ УЧИТЕЛІВ, УЧНІВ І ВСІХ ПРИХИЛЬНИКІВ ГІМНАЗІЇ „РІДНОЇ ШКОЛИ“ В ЯВОРОВІ.

Дня 6. червня ц. р. святкуватиме наша гімназія 30-ліття свого існування. Це свято повинно згуртувати в мурах нашої школи всіх її колишніх учителів та учнів; тому запрошуємо всіх ушанувати це свято своєю приявністю.

Тому, що Ювилейний Комітет задумує видати альманах гімназії, прохаємо надсилати в речинці до 20. квітня ц. р. **на адресу гімназії Р. Ш. в Яворові:**

1) спомини звязані з гімназією і знимки,

2) імена наших учнів, що полягли у світовій і визвольній війні (коли й де).

Усіх абсольвентів нашої гімназії прохаємо надіслати короткий опис свого життя від часу зложення іспиту зрілости, чи пак подати своє теперішнє звання та місце осідку.

Цього року припадає теж 20-ліття першої матури нашої гімназії, тому Ювилейне Свято зачнеться зїздом усіх абсольвентів гімназії вже в суботу 4 червня ц. р. в год. 8. рано спільним богослуженням у церкві св. Юра, відкриттям і приняттям зїзду в салях гімназії.

Бажаючи запевнити всім учасникам Ювилейного Свята приміщення, прохаємо найдальше до 20. травня ц. р. зголосити свою участь у цьому святі, окремо в зїзді.

Ювилейний Комітет задумує — крім видання альманаха — вмурувати пропамятну таблицю в честь поета Осипа Маковея, що його імя носить гімназія, тому прохаємо Вас на це свято конечно прибути.

Яворів, у травні 1938 р.

З рідношкільним привітом!

ЗА ЮВИЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ:

Д-р М. Фільц, Д-р І. Велигорський.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти“!

КОМУНІКАТ Ч. 2. КОМІСІЇ ВИХОВНИХ ОСЕЛЬ І МАНДРІВОК.

Комісія Виховних Осель і Мандрівок подає до відома, що літом 1938 організує такі табори:

Для дітей від 7—9 літ:

У Старяві к. Хирова в липні дівочий.

У Старяві к. Хирова в серпні хлопячий.

У Космачі к. Косова в липні дівоч. і хлоп.

Для дітей від 10—13 літ:

На Остодорі к. Підлютого в липні хлопячий.

На Остодорі к. Підлютого в серпні дівочий.

Для молоді від 14—18 літ:

На Соколі к. Підлютого в липні хлопячий.

На Соколі к. Підлютого в серпні дівочий.

Для молоді від 16—18 літ:

На Гуцульщині під шатрами в липні дівочий.

На Гуцульщині під шатрами в серпні хлопячий.

Водний під шатрами в липні хлопячий.

Для молоді від 18 літ:

На Лемківщині мандрівний у липні хлопячий.

Для фахово-працюючої молоді:

На Гуцульщині під шатрами в червні хлопячий.

У Славську в липні дівочий.

Речинці і відїзди подамо в чергових комунікатах. Інформації і зголошення приймає: Комісія Виховних Осель і Мандрівок, Львів, вул. Потоцького 11 а, від год. 17—18.

✝ Посмертні згадки

Дня 28. квітня 1938 р. упокоївся в Бозі бл. п. **Павло Димідас,** емерит. нар. учитель в Будзанові, довголітній передплатник „Діла“, член матірнього Т-ва „Просвіта“, Т-ва „Охорони Воєнних Могил“ і Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства“ в 71. році життя. Похорони відбулися в Будзанові коло Теребовлі 30. квітня 1938 р. В. Й. П.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Гостина театру Когутяка в Зашкові. В днях 27., 28. і 29. квітня гостював у Зашкові, пов. Львів, званий театр під управою дир. Когутяка. Дав він три пєси: „Голготу“ Комарницького, „Сорочинський ярмарок“ Гоголя і „Батурин“ Лєсевича. Всі три режисерії дир. Когутяка, якому належиться похвала за добрий підбір пєс. Найбільше на часі „Голгота“, дуже відповідний на село „Сорочинський ярмарок“ і вартісний підбадьорюючий „Батурин“ свідчать про те, що дир. Когутяк знає, що нашому селу показати. Його 22-літня праця на нашій злиденній театральній ниві для піднесення культурно-мистецького рівня нашого села варта багато більшої підтримки нашої сільської публики, що зявилась у Зашкові на виставах в смішно малій кількості. Дохід 45 зол. з такої вистави як „Батурин“, це дуже мало, зважаючи, що трупа має 29 осіб. Гідний похвали є факт, що зашківська кооператива, бачучи таке, пішла трупі на великі уступства, беручи за салю дуже мало. Щодо самої трупи, то поставлена вона на відповідному рівні. Найкращі — це Розанчак, що дав гарні креації в ролі Носа і Юди, Записів, особливо в ролі кн. Меншікова, Грузьова (в ролі Мотрі) і Несторко. Дир. Когутяк дав добру креацію в ролі полк. Чечеля. З цілої низки гостюючих у Зашкові театрів — це мабуть найкращий і вдруге повітаємо його дуже радо.

Т. Ч.

Неписьменність — велике нещастя одиниці й народу. Вона зупиняє людину й нарід у розвитку до вищих щаблів культурного, господарського й політичного життя. Поведім скрізь завзяту боротьбу з неписьменністю українців! Боротьбу цю найкраще вести за допомогою буквара з читанкою „ДО СОНЦЯ“, що коштує всього 50 сотиків.

ЗАЛІЩИКИ.

Після припинення діяльности Т-ва „Сила“. Повітове старосто в Заліщиках припинило, як „Діло“ вже повідомляло, діяльність робітничого т-ва „Сила“ в Заліщиках. Як причину подало політичну діяльність. По переведеній ревізії в голови т-ва п. Михайлова та в самім т-ві поліція забрала всі книги, касову готівку і домівку т-ва опечатала. Слід підчеркнути, що в „Силі“ гуртувалися робітники та слуги міста Заліщик, які сотиковими датками і власною працею збудували собі домівку. Багато з них на схилі віку як старці-бідолахи, без рідні і всяких матеріяльних засобів, жили надією, що „Сила“ своїм коштом справить їм похорон по їхній смерти. Бо справляти похорон своїм членам було традицією цього т-ва. В додатку всі члени „Сили“ мали безплатну лікарську поміч у місцевого лікаря д-ра Долинського. З гуманітарних оглядів майже всі інтелігенти міста Заліщик були спомагаючими членами цього т-ва. Беручи під увагу д. прикрі й невидні обставини, серед яких живуть наші слуги по містах, мусимо ствердити, що „Сила“ в Заліщиках була одиноким осередком для тих бідних слуг, де вони знаходили деяку розраду та забували хоч частинно на свою недолю.

Свято „Просвіти“ в Добровлянах. Читальня „Просвіти“ в Добровлянах улаштувала 1. травня ц. р. свято „Просвіти“. По богослуженні прибуло все село до читальняної домівки на академію. На свято прибули теж делегати філії Т-ва „Просвіта“ зі Заліщик. Дуже змістовну та зворушливу промову виголосив б. сен. адв. В. Бараник, подаючи нарисово розвій „Просвіти“ і характеристику освітного життя в Добровлянах. При цьому підчеркнув теж заслуги деяких визначних місцевих трудовиків на освітньому полі. Серед промови відслонено світлини заслужених діячів села: бл. п. Кучинка Грицька та Копобійчука Івана. Присутні вшанували їх память однохвилинною мовчанкою. При кінці промови вручив адв. Бараник урочисто почесні грамоти чотирьом заслуженим членам читальні: Кузилкові Іванові, Рачукові Миколі, Печенюкові Василеві та Ровлюкові Василеві. Надати почесне членство цим заслуженим діячам ухвалили загальні збори читальні. Цю ухвалу затвердило матірнє Т-во „Просвіта“ у Львові. Після того йшли хорові точки й деклямації. Це гарне свято закінчено відспіванням національного гимну.

ТЕРНОПІЛЬ.

Вечір української народньої пісні і думи. Від якогось часу щораз частіше можна стрінути членів „Молодої Громади“ при праці на терені Тернопільщини: на місці, по селах, в читальнях. Раз-у-раз свіжі афіші під фірмою „Молодої Громади“ овідомляють про її культурну роботу. Вона запросила восени нашого археолога проф. д-ра Пастернака на відчит про розкопи у Крилосі, улаштувала поминки крутянським мученикам, а оце 1-го ц. м. улаштувала вечір народньої пісні і думи. Добірна програма. Її окремі точки творили змістову цілість та дали вичерпну диспозицію проф. д-рові Гірнякові до його реферату про історичний розвиток і значіння наших дум. Підсилений церковний мішаний хор під орудою Р. Шуговського відспівав з деяким успіхом помпезну торжественну кантату Ст. Людкевича „Най пісня лунає“, а в другій частині програми, разом з мужеським хором думу про зруйнування Січі і Залізняка, укладу О. Кошиця. Відомий декляматор Лісьовий віддеклямував думу про утечу трьох братів з Азова, а молода декляматорка Олена Сіяк — думу про Марусю Богуславку. Гостинний виступ львівського співака-тенора, Ю. Шухевича, прийняла публика з захопленням. Він відспівав думу про Нечая та народню пісню „Ой у полі жито“, укладу Січинського. Помітне враження зробив П. Розалишин сольоспівом думи „Плач невольників на каторзі“, укладу композитора проф. В. Безкоровайного. Але атракцією цілого вечора був виступ бандуриста Ю. Сингалевича. Під звуки многострунної бандури понеслась дума про Олексія Поповича, Почаївську Божу Матір та пісні „Ой не гаразд Запорожці“ з танковими мельодіями. Повна бандуриста, мистецька гра і добрані пісні, викликали велике враження. Чудовою каскадою падали акорди, розсипались змінною приграшки, западали в фінале, але не кінчились! Плили в душі заслуханої публики і там творили вже нові думи, шукали дивньої сили, „змагатися з морем, визволити з неволі... вести на тихі води, на ясні зорі...“ Ефектовна збірна рецитація „Плач невольників“ закінчила цю гарну імпрезу, яка скріпила у приявних глибоке пересвідчення, що сила нашої думи, нашої пісні — не вмре, не загине.

Ст.

Спорт.

УКРАЇНА — ЯРОСЛАВ

Метч за мистецтво Окружної Ліги відбудеться в неділю, в год. 4.30 пополудні на грищі Погоні.

Як передметч відбудуться в год. 2.30 змагання резервових дружин за мистецтво А-кляси **Україна II — Лехія II.**

СТЕП — ҐВЯЗДА-ШТЕРН. ЗОРЯ — САМСОН.

В неділю 8. ц. м. відбудуться на військовім грищі при вул. Клепарівській два метчі за мистецтво Ц-кл.

Перший метч відбудеться в год. 9. рано, другий у год. 11.30 передполуднем. Українські дружини повинні оба ці метчі виграти.

РУСЬ (ХУСТ) — СК КРАЛЬОВА Н. Т. 3:3 (0:0)

Мистецький метч грaний на грищі Руси закінчився несподіваним і для господарів не конче почесним ремісовим вислідом. Гості вже вели 2:0 і щойно вкінці Русь успіла вирівняти і врятувати 1 пункт.

---o---

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НИВА. Церковно-суспільний часопис. Рік XXXIII. Ч. 4. Квітень, 1938. Львів. Зміст. Редакція: Правда переду всім! — о. Володимир Лисюк: Пастирська власть і вимоги нинішнього часу. — о. Іван Мировюк: до порушеної теми. — о. В. Рабій: Еміґраційні справи. — Домет: Вечірня св. Вел. Пятниці і вина плащаниці. — о. Н. Павлосюк: П. Харкевич і його „обленіння поновіцам“. — Роман Коцик: Ще у справі садів по парохіях. — о. Д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Юл. Совиницький: Реальні користи виноградy. — Катихитична сторінка. — Нові книжки. — Посмертна згадка. — Всячина.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Рік XVII. Ч. 8. Квітень, 1938. Львів.

СВІТ МОЛОДІ. Дівочий журнал. Рік VI. Ч. 3. Березень, 1938. Коломия.

ПРОБОЄМ. Часопис закарпатської молоді. Рік видання V. Ч. 4. Квітень, 1938. Прага.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО. Виховний журнал української молоді. Рік видання VI. Ч. 3. Березень, 1938. Львів.

СЛУЖБОВИК. Орган „СУПРУГА“. Місячник. Річник XVI. Ч. 3. Березень-квітень. 1938. Львів.

ВІСТИ З ЛУГУ. Рік XIII. Ч. 6. з 15-го березня 1938. Львів.

ЗЕЛЕНА РУТА. Ілюстрований двотижневик присвячений лісово-промисловим рослинам. Рік I. Ч. 2. з 15.-го березня 1938. Львів.

ГЕТЬ З БОЛЬШЕВИЗМОМ. Орган боротьби з большевицьким імперіялізмом. Рік II. Ч. 2. Січень-лютий 1938. Львів.

ВОГНІ. Шкільно-гігієнічний журнал нового покоління. Рік VII. Ч. 1—3. Січень-березень. 1938. Львів.

ПЛАСТОВІ ВІСТИ. Орган Союзу Українських Пластунів-Еміґрантів. Ч. 8—9 (54—55). Листопад-грудень 1937. Прага. (Відбито на циклостилі).

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Чч. 10, 11, 13, 14, 15. Париж.

СОЦІЯЛЬ-ДЕМОКРАТ. Орган закордонних організацій УСДРП. XXI. 1938. Подєбради. (Відбито на циклостилі).

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. РІК V. Ч. 3—4. Березень-квітень. 1938. Каліш.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Субота 7. 5. год. 7.30 „Роз-Марі".
Неділя 8. 5. год. 3.30 попол. „При меті"; год. 7.30 „Роз-Марі".

Театр Різнородностей.

Субота 7. 5. год. 7.30 „Легкодушна сестра".
Неділя 8. 5. год. 7.30 веч. „Легкодушна сестра".

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

ТОВМАЧ:
7. V. Процес Мері Деген.
8. V. Невольник.
9. V. Лісова пісня.

Український Театр Йосипа Стадника (сеніора).

СОКАЛЬ:
9. V. Сині квітка.
10. V. Казка старого млина (прем.).

УГРИНІВ:
7. V. Чорноморці.
8. V. Сині квітка.

Потім їде театр до Мостів, Жовкви, Камянки, Радехова.

КІНА.

АПОЛЬО: „Тарзанова помста".
АТЛЯНТИК: „Зорро" з Бобом Лівінгстоном.
БАЛТИК: „Князь і прошак".
ВАНДА: „Втеча Тарзана", „Танго закоханих".
ҐРАЖИНА: „Ті оборонці" з Флінном і Флінном. „Кінець пані Чені".
ЕВРОПА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
КАСІНО: „Пані Валевська" (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: „Інститутка" (Д. Дарбін).
МАРУСЕНЬКА: „Зелені поля" та „Америка Бродвею".
МЕТРО: „Я збрехала".
МІРАЖ: „Ескапада" з Марленою Дітріх.
МУЗА: „24 години кохання", „Романтичний міліонер".
ПАЛЯС: „Щаслива тринадцятка".
ПАКС: „Палкі серця".
РАЙ: „Знахар".
РІЯЛЬТО: „Гусарські маневри".
РОКСІ: „Стрінулися в Парижі".
СВІТ: „Галька", „Княжна".
СТИЛЕВЕ: „Королева передмістя" та ревія.
ТОН: „Остання ніч засудженця", „Дикий Захід" із Кен Майнардом.
УТІХА: „Гільтайська трійка" та ревія.
ХИМЕРА: „Жінки над пропастю".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Берлін".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Англія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 7. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки. 11.40 Твори Обрадовича пл., 12.03 Полудн. авдиція. 13.45 Концерт баянів. 15.20 Технічна жменька. 15.30 Госп. вістки. 15.45 Театр Уяви для дітей: „Жертва веселого вітру". 16.15 Розр. концерт сальон. орх., 16.50, 18.25 Акт. гутірка. 17.50 Наша програма. 18.00, 18.50 Спорт. 18.10 Камер. концерт Е. Штайнбергера, форт. 18.15 Пісеньки. 18.55 Програма на завтра. 19.00 Трансм. з Келечина, у перерві 19.50 Репортаж. 20.45 Веч. денник. 21.45 „Історія з псом" гротеска. 22.00 Конкурс хорів. 22.35 Марші й танки з оперет, пл. 22.50 Ост. вістки. 23.00 Танкова музика з плит.

Неділя, 8. травня 1938.

8.00 Сигнал. 8.15 Хл. газетка. Музика з пл.; 8.30 Двадцятьліття хліборобства в Польщі. 8.40 Музика з пл.; 8.50 Чи варто плекати фасолю, коло год. 10.30 Увертури з пл.; 10.50 Легка музика з пл.; 11.30 Польські памятки в Дрездені. 12.03 Муз. поранок: симф. орх., хор, сопран, мецосопр., тенор, бас; 13.00 Фільм огляд; 13.10 Люблинські палестранти. 13.30 Музика сальон. орх.; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів. Нар. мельодії з Келечина, Репортаж; 15.45 Для дітей: Пригоди Майстерклепки; Грає 14-літній скрипак М. Кляр; 16.45 Що будемо носити в літі; 17.00 Концерт: орх., сопран, баритон, гумор; у перерві коло год. 17.55 Хвилина бюра студій; 19.00 „Соломяний капелюх" водевіль Лябіша (І. частина); 19.40 „На Левандівці" авд.; 20.05 „Від пісеньки до акордеону" розр. концерт, спів, клярнет, саксофон; 20.35 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 „Соломяний капелюх" II. ч.; 22.05 Оповідання про Вагнера; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

Понеділок, 9. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.00 Для новобранців; 11.15 Для шкіл: Життя на дні океану. Твори П. Чайковського з пл.; 1.40 Дрібні варстати; 12.03 Полуднева авд.; 13.45 Музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Серенади та романси, орх.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Перша трансатлянтійська радієва авд.; 17.15 Арії, пісні та форт. твори. **Оксана Цурковська фортепіян**, Слава Гоговенич сопран; 17.50 ,18.50 Спорт; 18.10 Розр. концерт сальон. орх.; 18.35 Літер. хвилини; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Авд. юнацьких відділів праці; 20.00 Розр. концерт, сальон. орх., сопран, цитра, тенор, форт., у перерві коло год. 20.45 Веч. денник; 21.40 Літер. новини; 22.00 Симф. концерт; 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 7. травня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Скандинавські мельодії, 22.30 Легка й танк. музика. БІЛГОРОД 20.00 Нар. музика, 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Нар. пісні в супр. циг. орх., 18.00 Орх. концерт, 21.50 Циг. муз., ВІДЕНЬ 18.00 Вояк. авд., 19.10 Брамсові твори, орх., скр., 20.00, 21.00 Весела авд., КОШИЦІ 14.00, 18.55 Вістки, 18.00 А. Бачинський: Енцикліка Рерум новарум — 20 хвилин для підкарпат. дітей, МІЛЯНО 17.10 Танк. музика, 21.00 Пісні, ПРАГА 16.05 Нар. пісеньки, 22.30 Джез, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Ле роа Іс" оп. Ляльо, РИМ 17.15 Форт. дует, 18.30 Розр. музика, 21.00 Іт. пісні, 21.30, 22.00 „Ля віта роза" оп. Распата, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

Неділя, 8. травня 1938.

БЕРЛІН 20.00 Мистці італ. опери, 21.45 Балет. музика; БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 20.00 21.00 „Мікадо" оп. Салівена; БУДАПЕШТ 14.00 Циг. музика, 19.00 Солісти, 22.40 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 15.30 Квартет д-дур Пфіцнера, 20.00 21.00 Вечір оп. мельодій, сопр. тенор; ДРОЙТВІЧ 21.30 22.00 „Ночі над Міссісіпі" мурин. ські пісні; КОШИЦІ 10.15 „День матері" виг. Е. Грабар, Концерт хору Т-ва „Боян". 18.00 „День прилучення Закарпаття до ЧСР", Концерт хору вчителів; МІЛЯНО 16.00 18.00 „Любовний напиток" оп. Доніцетія; ПРАГА 9.00 Орг. рецитаць, 17.10 18.00 Концерт. 20.10 21.00 „Дудар зі Стракониць" нар. казка з музикою; РАДІО ПАРІ 18.00 20.15 18.15 Сценка з музикою, 18.30 Форт., 19.00 Шампанський фолькльор, пісеньки, 20.30 21.00 22.00 Концерт у честь Жанни Д'Арк; РИМ 17.00 18.00 19.45 Розр. музика; СОФІЯ 20.00 Спів.

Понеділок, 9. травня 1938.

БЕРЛІН 18.00 19.00 Італ. музика на дуті інструменти, 20.00 Цитра, мандоліна, гармонійка; БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 18.20 Легка музика, 22.00 Квартет; ВІДЕНЬ 15,30 Соната на вйол. і форт. д-дур Бетовена, 17.10 18.00 Віденські фантазії, 21.10 Оп. музика; КОШИЦІ 14.05 18.45 Вістки, 18.00 Гоголь „Світання"; МІЛЯНО 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 12.45 Концерт військ. орх., 21.30 Квартет; РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні 20.30 21.00 22.00 „Чарівний флет"; РИМ 17.15 Хор, 20.30 Розр. музика, 21.05 22.00 23.00 „Симоне Бокканегра" оп. Верді.

Подяка.

Прибиті тяжким горем після смерти нашої Дорогої Матери, бл. п. ЛЮДВИКИ БАҐАН, складаємо щиру подяку всім тим, що за життя Покійної прийшли до Неї з потіхою, а по смерти віддали поклін Її тлінним останкам.

Гаряче дякуємо Вп. П. Д-р О. Рибачевському за дуже совісне лікування і незвичайно дбайливу опіку в часі довгої недуги.

Всеч. ОО. М. Цурковському, І. Гаврилишинові й М. Ліщинському за провід у похоронах, зокрема о. М. Цурковському за теплі прощальні слова наша щира подяка. Сестрам Служебницям, особливо С. Настоятельці і С. Дороті і Вп. ПП. Ільницьким за поміч у часі недуги та похоронів та Марійському Т-ву Пань за слова співчуття й вінок щире Спасибі.

Стрий, у квітні 1938.

Син і дочка.

Подяка.

Бог покликав до Себе найдорожчу для нас Особу бл. п. ПАВЛА ДИМІДАСА, емерит. нар. вчителя в Будзанові. Складаємо щиру подяку всім, що віддали останню послугу Померлому, а нам несли слова потіхи в нашім великім горі. Дякуємо передовсім о. Степанові Дзюбієві, пароховi Будзанова за уділення Найсвятіших Тайн Померлому, за теплі слова в недузі, за всі заходи для звеличання похоронів і за прощальну промову.

Рівночасно за участь у похоронах дякуємо о. Вовчукові з Косова, о. Ґамулі з Вербівця і о. Офрисевичеві з Будзанова. Дякуємо Вп. Д-рові Осипові Шкварковi за печалливу опіку в тяжкій хворобі Померлого. Вп. Матерням, що заняллися похоронами. За вінці дякуємо Вп. Розенштокам, Т-вам „Просвіта", „Лугові" й „Украінбанкові".

За участь у похоронах дякуємо П. Т. Учительству Будзанова і околиці, мужеському і мішаному хорові читальні „Просвіти" в Будзанові. Щире „Спасибі" складаємо нарешті всім Приятелям, Сусідам, Знайомим за поміч і стільки відданости й співчуття в такій тяжкій для нас хвилині і Громадянству Будзанова за численну участь у похоронах.

Жінка і Внук.

Будзанів, 1. травня 1938 р.

БІРЖА.

Львів, 6. травня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·57 89·10. Доляри американські 5·29·00, 5·26·5 Доляри канад. 5·26·50—5·24·00 Фльорени гол. 295·89 - 294·15. Франки фр. 15·30—14·30, Франки швайцарські 121·95—121·15 Фунти англ. 26·53—26·37, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 13·00—10·00 Корон. дан. 118·45—117·60 Кор. норв. 133·28—132·40, Корони шв. 136·74—135·75, Ліри італ. 23·30—22·40, Марки фінлян. 11·73—11·25, Марки нім. 106·00 — 101·00, Тельави 26·20—25·95, Марки нім. срібні 116·00 — 111·00

Акції.

Банк Польський 116·00 Цукор. 35·00 Вугіль 28·75, 29·00, Лільпоп 73·30. Можеів 14·40, Островець 56·25, Стараховичі, 38·50, 38·00, Габербуш 47·00.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·00, 65·00, 3 ін 1 ем. інвест. серія 92·50, 3 поз. інв. 2 ем 82·38 серія 92·75 5. конверс. 70·00 прем. дол. 41·00 4 консол. 65·25

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 6. травня 1938.

1 кг. масла десер. бльок без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вад. з опак. 3·00 зол.
молоко 18—19 сот.
(яйця копа) 3·30 зол.

Тенденція на масло зниткова на молоко вдержана, на яйця знишкова.

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Виділ Читальні „Просвіти" в Рясній пов. Сянік складає сердечну подяку всім Хвальним Установам, Видавництвам і Вп. Громадян, які своїми пожертвами причинилися до побільшення читальняної бібліотеки новооснованої читальні. Зокрема Виділ дякує Пані Марії Бернадик за ласкаві труди і заходи в тій справі. — **Виділ.**

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": на **Рідну Школу** Т. Лещинський Ланьцут, зол. 5.—; Ст. Кеніґ, Радомисль зол. 3.—; на **Інвалідів** Ст. Кеніґ, Радомисль зол. 2.—; на **студіюючу молодь** Зенон Марак, Тально, зол. 2.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10